

Nr 34.

Ankom till Riksdagens kansli den 30 mars 1912 kl. 12 midd.

Utlåtande i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om understödsföreningar, lag om ändrad lydelse af 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse samt lag om ändring i vissa delar af lagen om sjuk-kassor den 4 juli 1910, dels ock i anledning där af väckta motioner.

Närvarande vid ärendets slutliga behandling: herrar Widén, Lindhagen, Håkanson, Söderbergh, Gustaf Andersson, Stärner, af Ekenstam, Alexanderson, Trana, Gezelius, Petersson i Lidingö villastad, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken, Olsson i See, Persson i Norrköping och Svensson i Saläng.

Genom en den 30 december 1911 dagtecknad proposition, nr 2, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lag om understödsföreningar, lag om ändrad lydelse af 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse samt lag om ändring i vissa delar af lagen om sjuk-kassor den 4 juli 1910.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft två i anledning af nämnda proposition i Andra kammaren väckta motioner, nämligen nr 262 af herr *Erlansson* och nr 263 af herr *Byström*.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 9 saml. 31 häft. (Nr 34.)

ning efter lagförslagets kraf torde säkerligen ej göra dem mera solida eller gagnande, utan allenast orsaka dem en del svårigheter, som för personer, hvarom här är fråga, lätt kunna framstå afskräckande, äfven om de i själfva verket icke äro oöfverkomliga. De träda, dessa föreningar, ytterligt sällan i förhållande i tredje man, och något behof af rättskapacitet, i den mån denna skulle kunna bli säkrare genom registreringstvänet, föreligger därför ej för dem. Däremot kan det vara önskvärdt, att de större lifförsäkringsföreningarna och öfver hufvud pensionskassor snarast möjligt varda underkastade rationella bestämmelser för sin verksamhet och sakkunnig tillsyn. Det skulle därför vara till olägenhet, om lagbestämmelser för dessa föreningar blefve undanskjutna af anledning, att lagförslagets ram, med hänsyn till det stipulerade registreringstvänet, befunes alltför vid.

Med afseende å det högsta belopp, som de begrafningskassor och lifförsäkringssällskap, som kunna tänkas undantagna från lagen, böra få meddela, synes mig 200 kronor vara ett lämpligt belopp.

Olika vägar kunna tänkas för vinnande af det här åsyftade målet eller vissa smärre föreningars undantagande från registreringsplikt. En väg, som praktiskt taget torde föra till åsyftadt mål, vore att icke skapa någon registreringsplikt alls för understödsföreningar, utan nöja sig med hvad som t. ex. gäller för sjukkassor eller en registreringsrätt för vinnande af rättskapacitet, i den mån den härigenom kan stärkas. Alla understödsföreningar af större omfattning, som således antingen utfästa ett större kapitalunderstöd eller som samla fonder, hvilket väl alltid måste vara fallet med pensionskassor, torde vara i behof af ökad rättskapacitet och fördenskull själfva önska vinna registrering. En annan väg är att, med bibehållande formellt af registreringstvänet, för de små föreningarna borttaga straffbestämmelser enligt § 93. Med detta senare förslag skulle t. ex. 1, 5 och 93 §§ i lagförslaget kunna affattas sålunda:

§ 1.

Understödsförening eller sådan förening för inbördes bistånd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse och utan att meddela sjukhjälp

bereda medlem pension efter afgang från tjänst eller uppnående af viss ålder,

vid medlems död utbetala ett kapitalbelopp till bestridande af kostnaderna för hans begrafning eller såsom understöd åt hans familj,

meddela pension åt afliden medlems änka eller barn,

bereda medlem understöd vid bestående förlust eller nedsättning af arbetsförmågan (invaliditet) eller vid arbetslöshet, eller idka annan till pensionsförsäkring hänförlig verksamhet, skall i enlighet med hvad i denna lag sägs registreras. Understödsförening, som afser att bereda pension, kallas i denna lag pensionskassa.

§ 5.

Understödsförening skall för att kunna vinna registrering bestå af minst fem medlemmar samt i enlighet med denna lag hafva antagit stadgar och utsett styrelse.

§ 93.

Därest understödsförening med mer än femtio medlemmar, innan den blifvit registrerad, utfäster eller utbetalat kapitalunderstöd till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem eller pension, straffas den, som i åtgärden eller beslutet därom deltagit, med böter från och med fem till och med tusen kronor.

Fortsättes — — — — — förseelse.

Till äfventyrs kan också i 1 § ett direkt undantag för här ifrågasvarande föreningar ske.

Öfvervägandet af lämpligaste sättet för vinnande af här afsedt syfte samt formulerandet af häraf påkallade ändringar i lagförslaget torde lagutskottet verkställa. Jag får därför allenast hemställa, att antingen allt registreringstvång för understödsföreningar borttages eller också sådana ändringar i föreliggande kungl. proposition måtte vidtagas, att understödsförening, som utfäster eller utbetalar kapitalunderstöd till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, måtte varda undantagen från det i lagförslaget upptagna registreringstvång.»

**Utskottets
yttrande.**

Då utskottet nu går att afgifva yttrande öfver Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition och de i anledning däraf väckta motioner, anser sig utskottet till en början böra lämna en kortfattad redogörelse för tillkomsten af förevarande lagförslag.

Då genom utfärdandet af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895 grunden lades till en svensk

föreningslagstiftning, blefvo, bland annat, »försäkringsföreningar» uttryckligen undantagna från lagens tillämplighetsområde. De egentliga, affärsmässiga försäkringsföreningarna hafva emellertid sedermera erhållit rättslig reglering genom lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903, i hvilken de under benämningen ömsesidiga försäkringsbolag ställts vid sidan af försäkringsaktiebolagen.

Enligt bestämmelse i 163 § e) af sistnämnda lag är densamma emellertid icke tillämplig å »försäkringsanstalter, sjuk- och begravningskassor eller andra dylika understödsföreningar, hvilkas verksamhet icke afser affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse».

Beträffande dessa i försäkringslagen undantagna anstalter och kassor anhöll Riksdagen i sin till Kungl. Maj:t den 20 maj 1903 aflåtna skrifvelse med anmälan om lagens antagande, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i hvad mån den verksamhet, som utöfvades af åtskilliga sjuk- och begravningskassor, pensionsanstalter och andra understödsföreningar, innefattade försäkringsrörelse af beskaffenhet, att bestämmelserna i lagen om försäkringsrörelse helt eller delvis på dem borde äga tillämpning, samt därefter framlägga förslag till de lagbestämmelser i ämnet, hvartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning af Riksdagens berörda skrifvelse förordnade Kungl. Maj:t den 24 juli 1903 särskilda kommitterade att inom civildepartementet biträda vid den af Riksdagen sålunda begärda utredningen samt vid utarbetande af förslag till lagbestämmelser i ämnet. Dessa kommitterade afgafvo sedermera den 2 december 1905 sitt betänkande med förslag till lag om understödsföreningar, hvilket förslag emellertid icke blef föremål för någon kungl. proposition till Riksdagen.

Detta 1905 års förslag afsåg såväl sjukkassor som öfriga understödsföreningar.

Sjukkassorna, hvilka redan tidigare erhållit rättslig reglering genom lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, ansågos emellertid böra göras till föremål för särskild lagstiftning. Ett inom civildepartementet utarbetadt förslag till lag om sjukkassor blef med en del ändringar genom kungl. proposition förelagdt 1910 års Riksdag samt efter ytterligare ändringar af Riksdagen antaget, hvarefter den nya lagen om sjukkassor utfärdades den 4 juli 1910.

Hvad åter beträffar öfriga understödsföreningar, som enligt 163 § i lagen om försäkringsrörelse undantagits från nämnda lags tillämplighetsområde och som i Riksdagens ofvannämnda skrifvelse afsågos, uppdrogs enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 september 1909 åt särskilda sakkunnige att inom civildepartementet biträda vid uppgörande af förslag

till lag om dylika föreningar. Dessa sakkunnige afgåfvo den 10 december 1910 betänkande med förslag till lag om understödsföreningar och till en däraf betingad lag om ändrad lydelse af 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse.

Sedan tillfälle bereds öfverståhållarämbetet och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i rikets samtliga län äfvensom vederbörande understödsföreningar att afgifva yttrande öfver dessa lagförslag, blefvo desamma granskade å en i Stockholm den 6 och 7 mars 1911 hällen konferens för Sveriges understödsföreningar, därvid konferensen i en till Kungl. Maj:ts ställd skrift, med tillkännagifvande att konferensen ansåge i högsta grad nödvändigt att en lagstiftning i ämnet snarast möjligt komme till stånd, tillika i underdånighet anhöll, att vissa ändringar måtte vidtagas i de sakkunniges förslag till lag om understödsföreningar. Öfver lagförslagen jämte inkomna yttranden afgaf därefter försäkringsinspektionen infordradt underdånigt utlåtande.

Sedan de sakkunniges förslag till lag om understödsföreningar med anledning bland annat af de utaf konferensen framställda anmärkningar och önskemål i vissa hänseenden omarbetats, och lagförslagen jämte ett inom civildepartementet utarbetadt förslag till ändring i vissa delar af lagen om sjukkassor den 4 juli 1910 underkastats granskning jämväl af lagrådet, hafva desamma med de jämkningar, som af lagrådets granskning föranledts, genom förevarande proposition förelagts Riksdagen till antagande.

Förevarande lagförslag afse att meddela bestämmelser rörande de föreningar, som jämlikt § 163 e) i försäkringslagen äro undantagna från nämnda lags tillämplighetsområde eller böra likställas med de där omförmälda, med undantag af sjukkassorna.

Såsom af den föregående utredningen framgår, är behovet af en lagstiftning rörande dessa föreningar numera allmänt erkänt. Ange lägenheten af rättslig reglering af dessa föreningars verksamhet har starkt betonats såväl af Riksdagen i dess ofvan omförmälda skrifvelse som af 1905 års kommitterade; och såsom förut nämnts, har nödvändigheten af att en lagstiftning i ämnet snarast möjligt komme till stånd äfven framhållits af den i mars 1911 hållna konferensen för Sveriges understödsföreningar.

Beträffande det närmare innehållet i Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hänvisa till den kungl. propositionen samt därvid fogade utdrag af i statsrådet och lagrådet förda protokoll.

Utskottet har funnit förslagen vara af beskaffenhet att med de jämkningar, utskottet här nedan föreslagit, kunna läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Hvad angår de i ämnet väckta motionerna, följer af det föregående, att utskottet icke kan dela de af herr Erlansson i hans ofvanberörda motion uttalade tvifvelsmål angående det föreliggande förslagets lämplighet. Och vill utskottet, angående hvad i denna motion i öfrigt och i herr Byströms motion yrkats, afgifva yttrande i samband med behandlingen af de särskilda paragrafer i förslaget, som motionerna angå.

Förslaget till lag om understödsföreningar.

De föreningar, å hvilka förevarande lagförslag är afsedt att äga tillämpning, äro, såsom framgår af förslaget, »understödsföreningar», hvarmed förstås föreningar för inbördes bistånd, som afse att »utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse och utan att meddela sjukhjälp» idka till personförsäkring hänförlig verksamhet. Huruvida en förening sålunda är att anse såsom understödsförening, hvarå den föreslagna lagen skulle komma att äga tillämpning, eller såsom ömsesidigt försäkringsbolag, hvars verksamhet är reglerad genom lagen om försäkringsrörelse, skall enligt förslaget vara beroende af huruvida föreningens verksamhet är att anse som affärsmässig försäkringsrörelse eller icke.

Vid behandlingen af Kungl. Maj:ts förslag i denna del har inom utskottet ifrågasatts, huruvida icke för åstadkommande af bestämdare gräns mellan försäkringslagens och den nu föreslagna lagens giltighetsområden innebörden af uttrycket »affärsmässig försäkringsrörelse» borde i lagen definieras. 1905 års förslag till lag om understödsföreningar, hvilket äfven från begreppet understödsförening undantog förening, hvars verksamhet afser affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse, innehöll i förevarande hänseende bestämmelse därom att förening skulle anses drifva sådan rörelse, »då föreningen för anskaffande af försäkringar eller för inkassering af försäkringsavgifter använder agenter, som erhålla provision, eller föreningen utfäst sig att till någon, som förskjutit garanti-kapital, utgifva ränta eller andel i vinst eller annan godtgörelse».

I ofvannämnda år 1910 af sakkunnige afgifna betänkande anfördes

i fråga om nämnda bestämmelse i 1905 års förslag, bland annat: »Af motiven synes framgå, att detta stadgande icke afsåg att gifva en uttömmande definition af begreppet affärsmässig. Tydligt är också, att ehuru de angifna kännetecknen äro synnerligen viktiga såsom exempel å de omständigheter, som äro ägnade att karakterisera en försäkringsverksamhet såsom affärsmässig, äfven andra omständigheter kunna vara af betydelse härutinnan. Så kan t. ex. numera otvifvelaktigt en affärsmässig progaganda drifvas genom annonsering, utan anlåtande af agenter. Å andra sidan lärer ej kunna förnekas, att en förening kan till hela sin natur vara en understödsförening, ehuru inom dess verksamhet den, som uppbär afgifterna, i form af provision erhåller någon ersättning för sitt besvär. Icke heller torde det böra förhindras, att en person, som, törhända af socialt intresse, underlättat startandet af en understödsförening genom att gifva den ett lån, uppbär någon ränta å de utlånta medlen, ehuru lånevillkoren möjligen äro sådana, att berörda medel kunna falla under begreppet garantikapital. Af stor betydelse för frågan om en rörelses affärsmässighet är gifvetvis rörelsens omfattning. En rörelse, som i början af föreningens tillvaro varit typisk understödsverksamhet, blir ofta, allt efter det föreningen växer, mer och mer affärsmässig. Och inom försäkringsrörelsen såsom inom annan affärsverksamhet växla affärsmetoderna under tidernas lopp och därmed äfven kännetecknen å en affärsmässig rörelse. Vid sådant förhållande har ansetts lämpligt att i förevarande lagförslag — liksom i den nya lagen om sjukkassor — icke vidare utveckla begreppet affärsmässig försäkringsrörelse.»

Af hvad de sakkunnige sålunda anfört, synes utskottet framgå, att det svårigen skall låta sig göra att i en för alla förhållanden passande definition angifva, hvad som är att anse som affärsmässig försäkringsrörelse. Öfverhufvud taget lärer någon bestämd gräns mellan understöds- och försäkringsverksamhet icke kunna dragas. Äfven om i allmänhet olika kännetecknen, såsom olikheten i verksamhetssättet, medlemmarnas känsla af samhörighet m. m. kunna sägas utmärka de särskilda slagen af föreningar, torde dock ofta inträffa, att samma förening har kännetecknen af såväl ena som andra slaget. En definition af ifrågasvarande slag torde sålunda i hvarje fall vid tillämpningen komma att visa sig ohållbar.

I fråga om lagförslagets särskilda stadganden må i allmänhet anmärkas, att förslaget, som lämnar understödsföreningarnas verksamhet i det hela obunden af materiella föreskrifter, hufvudsakligen innehåller

dels föreningsrättsliga bestämmelser, afseende att ordna frågan om föreningarnas rättskapacitet, gifva stadga åt deras organisation, inom föreningarna skydda minoritetens rätt gentemot majoriteten, med mera dylikt, och dels föreskrifter med ändamål att möjliggöra och reglera den särskilda kontroll å föreningarnas verksamhet, som påkallas däraf, att nämnda verksamhet gränsar till eller är en art af försäkringsverksamhet.

Hvad angår de rent föreningsrättsliga bestämmelserna ansluter sig Kungl. Maj:ts förslag i hufvudsak till den år 1910 utfärdade lagen om sjukkassor, hvilken i dessa delar är grundad på det förslag till lag om föreningar, som genom nådig proposition förelades 1910 års Riksdag. I den af Riksdagen år 1911 antagna, den 22 juni samma år utfärdade lagen om ekonomiska föreningar blefvo emellertid för vinnande af större enkelhet, bestämmelserna i detta ämne i åtskilliga hänseenden omredigerade, särskildt beträffande reglerna om firmateckning. Orsaken till att det oaktadt förevarande förslag formulerats i öfverensstämmelse med sjukkasselagens stadganden, har varit den, att understödsföreningarna ansetts närmast beslätade med sjukkassorna och att i stor utsträckning samma personer kunde antagas vara medlemmar eller styrelseledamöter i såväl en sjukkassa som en understödsförening.

Då emellertid de föreningsrättsliga bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar enligt utskottets förmenande i fråga om enkelhet och klarhet äga företräde framför motsvarande föreskrifter i sjukkasselagen, har utskottet ansett nämnda bestämmelser i förevarande lag hellre böra formuleras i öfverensstämmelse med förstnämnda lag. Att förevarande lag härigenom kommer att i detta stycke skilja sig från sjukkasselagen synes utskottet hafva mindre betydelse i förhållande till de fördelar som vinnas. Om likformighet mellan dessa lagar skall på detta område åstadkommas, synes detta böra ske genom en omformning af sjukkasselagen, så att äfven denna härutinnan bringas till likhet med lagen om ekonomiska föreningar.

Utskottet har därför vidtagit omredigering af de föreningsrättsliga bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förslag i den mån desamma utan någon af understödsföreningarnas natur betingad anledning skilja sig från motsvarande stadganden i lagen om ekonomiska föreningar. Ändringar hafva sålunda ur den angifna synpunkten vidtagits i följande paragrafer af det kungl. förslaget, nämligen 14—26, 28—30, 33, 35, 47, 54 och 55, hvilka ändringar i vissa fall äfven innefatta ändringar i sak, i allmänhet dock mindre betydande. Där dessa sakändringar varit af

någon större betydelse, äro de närmare motiverade under vederbörande paragrafer.

Granskningen i öfrigt af förslaget's särskilda delar äfvensom herrar Byströms och Erlanssons motioner har gifvit utskottet anledning till de ändringar, som nedan under de särskilda paragraferna anmärkas.

I den följande framställningen har vid angifvandet af nämnda paragrafer den i utskottets förslag upptagna ordningsföljden iakttagits.

1 och 2 §§.

Förevarande lagförslag stadgar registreringstvång för alla understödsföreningar, som hafva minst femtio medlemmar, och belägger underlåtenhet härutinnan med bötesansvar; hvarjämte registrering är villkor för vinnande af rättskapacitet. I fråga om föreningar med mindre än femtio medlemmar har förslaget ej föreskrifvit registreringskyldighet, men däremot medgifvit registrering.

Enligt utskottets mening är betryggandet af dessa föreningars understödsverksamhet af den stora samhälleliga betydelse, att ett registreringstvång för alla understödsföreningar af något större omfattning är fullt motiveradt. Utan ett sådant vore fara, att den ifrågavarande lagstiftningen icke skulle erhålla tillräcklig effektivitet och således ej heller blifva ägnad att råda bot för de missförhållanden, för hvilkas undanröjande densamma i främsta rummet tillkommit. De förmåner, registreringen kommer att medföra, i afseende å tryggade ekonomiska grunder för verksamheten och därmed följande större säkerhet för medlemmarna i föreningen att verkligen komma i åtnjutande af de förmåner, de genom ingåendet i föreningen afsett att vinna, äro ock så stora, att äfven ur denna synpunkt det synes fullt befogadt att fordra registrering för åtminstone alla större föreningar. Och hvad särskildt angår pensionskassor, i fråga om hvilka i jämförelsevis hög grad försäkringstekniska hänsyn måste göra sig gällande, är det angeläget att genom deras registrering åt dem förskaffa en mera betryggad ställning än nu är förhållandet.

Emellertid har utskottet funnit krafvet på registrering kunna och böra i något högre grad eftergifvas, än enligt Kungl. Maj:ts förslag ägt rum. Gifvet är, att registreringstvånget med däraf följande underkastelse under lagens bestämmelser, särskildt i början af lagens tillämpning, innan förmånerna af denna lagstiftning blifvit mera allmänt insedda, skall förefalla betungande för en del smärre föreningar. Det synes därför

utskottet vara billigt att gå till mötes den önskan om en mera utsträckt befrielse från registreringsplikten, som framkommit, och som särskildt funnit sitt uttryck i herr Byströms ofvan omnämnda motion. Äfven andra föreningar än de, som hafva under 50 medlemmar, torde få anses vara af den mindre betydelse, att registreringstvånget med afseende å dem kan eftergifvas. Utskottet har därför ansett registreringsskyldighet böra stadgas allenast för *pensionskassor* med mera än femtio medlemmar samt för *andra understödsföreningar*, så framt de utfästa understöd en gång för alla (*kapitalunderstöd*) till högre belopp än *tvåhundra kronor* och bestå af mera än femtio medlemmar eller ock, utan afseende på understödets beskaffenhet eller belopp, om de bestå af mera än *tvåhundra medlemmar*.

Beträffande de föreningar, som sålunda enligt utskottets förslag ej äro skyldiga att söka registrering, har utskottet i likhet med Kungl. Maj:ts förslag i denna del ansett rätt till registrering böra medgifvas.

Hvad därefter vidkommer understödsföreningars rättsbefogenhet har utskottet ansett denna böra, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, hvari herr Byström i denna del icke ifrågasatt någon ändring, bindas vid registreringen. Detta är förhållandet både i afseende å sjukkassorna och de ekonomiska föreningarna och synes icke heller kunna eftergifvas med afseende på de nu ifrågavarande föreningarna utan alltför stora vådor för den rättssäkerhet, som lagen afser att med afseende på dessa föreningar åstadkomma.

3 §.

Den i förevarande paragraf, hvilken motsvarar 2 § i Kungl. Maj:ts förslag, vidtagna ändringen är utslutande af redaktionell art och har föranledts af den omredigering, som utskottets förslag till ändringar i 1 § af det kungl. förslaget nödvändiggjort.

4—18 §§.

Dessa §§ motsvara 3—17 §§ i Kungl. Maj:ts förslag. Förskjutningen i paragrafföljden är föranledd af utskottets ändringar i 1 § i nämnda förslag.

Beträffande de i 15—18 §§ föreslagna ändringarna får utskottet hänvisa till hvad därom anförts å sid. 9 och 10.

19—25 §§.

De i Kungl. Maj:ts förslag under 20 och 23 §§ upptagna bestämmelserna angående rätten att teckna förenings firma hafva i utskottets förslag sammanförts i 19 §. I utskottets förslag motsvara 20, 21 och 24 §§ respektive 18 och 24 §§ samt 22 § andra stycket i Kungl. Maj:ts förslag, hvarjämte bestämmelserna i 22 och 23 §§ i utskottets förslag i Kungl. Maj:ts förslag återfinnas, de förra i 19 § samt de senare i 21 § och 22 § första stycket.

I fråga om rätten till firmateckning har utskottet föreslagit den ändring, att styrelsen liksom i lagen om ekonomiska föreningar tillagts en allmän befogenhet att bemyndiga annan vare sig inom eller utom styrelsen att teckna förenings firma, därvid dock stadgats, att inskränkning i nämnda befogenhet må med giltig verkan bestämmas i stadgarna eller å föreningssammanträde.

Utskottet har därjämte i fråga om styrelsens beslutförhet ansett sig böra föreslå, att styrelsen må kunna fatta beslut, då mer än hälften af dess ledamöter äro närvarande, så framt förenings stadgar icke innehålla häremot stridande bestämmelser.

Slutligen har, jämväl i enlighet med lagen om ekonomiska föreningar, uteslutits bestämmelsen angående skyldighet att vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning foga styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

I öfrigt får utskottet beträffande de i dessa paragrafer föreslagna ändringar hänvisa till hvad å sid. 9 och 10 här ofvan yttrats.

26 §.

I likhet med de två ledamöter i lagrådet, hvilka i detta hänseende framställt anmärkning mot förslaget, har utskottet ansett lagen böra upptaga bestämmelse, att förenings fasta egendom icke må intecknas för gäld utan föreningssammanträdes bemyndigande. Utskottets förslag öfverensstämmer ock härutinnan med lagen om ekonomiska föreningar.

28 §.

Ändringen i denna paragraf är endast af formell natur och sammanhänger med ändringen i 20 §.

29, 30, 33 och 35 §§.

Beträffande de af utskottet vid dessa paragrafer föreslagna ändringar får utskottet hänvisa till hvad å sid. 9 och 10 här ofvan anförts.

Ändringen i 30 § afser ingen ändring i sak, utan är endast af redaktionell art.

37 §.

Det i herr Erlanssons ofvan intagna motion uttryckta önskemålet om ändring af bestämmelserna om den tid, inom hvilken ordinarie föreningssammanträde skall hållas, har utskottet funnit så till vida böra beaktas, att, på sätt motionären alternativt föreslagit, nämnda tid bestämmas till den 1 augusti hvarje år.

44 §.

Ändringen är föranledd af den vid 4—18 §§ anmärkta förskjutningen i paragrafföljden.

47 §.

I fråga om ändringen i denna paragraf hänvisas till hvad å sid. 9 och 10 anförts.

54 och 55 §§.

De af utskottet vidtagna ändringar i affattningen af dessa paragrafer betingas af utskottets ändringsförslag i fråga om lydelsen af respektive 16 och 25 §§.

58 §.

Ändringen är föranledd af den vid 19—25 §§ anmärkta ändringen i paragrafföljden.

63 och 64 §§.

Till vinnande af likformighet med lagen om ekonomiska föreningar har utskottet ändrat ordningsföljden mellan dessa båda paragrafer. Häraf betingas jämväl en ändring i fråga om hänvisningen i 95 §.

81 §.

Att i allmänhet ålägga understödsföreningar med icke godkända stadgar skyldighet att, på sätt i denna paragraf stadgats, hvar femte år aflämna försäkringsteknisk utredning har utskottet icke ansett billigt. Särskildt i fråga om de mindre föreningarna torde härmed förenade besvär och utgifter ofta kunna kännas betungande.

Utskottet har därför föreslagit, att den i denna paragraf stadgade skyldigheten skall inskränkas att omfatta endast pensionskassor, med afseende på hvilka en dylik utredning är af försäkringstekniska hänsyn särskildt erforderlig.

En eftergift i detta afseende i den omfattning utskottet föreslagit synes böra möta så mycket mindre betänkligheter, som på grund af de i 80 § intagna bestämmelserna om insändande till tillsynsmyndigheten af statistisk redogörelse samt denna myndighets rätt att infordra upplysningar, möjlighet gifves för tillsynsmyndigheten att, när den så finner skäligt, föranstalta om upprättande af en sådan utredning som här afses.

Det torde böra bemärkas, att till följd af öfvergångsbestämmelsen i 99 § 1) genom nu föreslagna eftergift en betydande lättnad tillgodo-kommer nu existerande understödsföreningar.

I sammanhang härmed har utskottet velat framhålla önskvär-dheten däraf, att sådana förfoganden af Kungl. Maj:t vidtagas, att de kostnader och besvär, som för föreningarne uppstå i de fall, då för-säkringsteknisk utredning skall af dem afgifvas, så mycket som möjligt underlättas.

88 §.

Utskottet hänvisar till hvad vid 44 § anförts.

94 §.

Med den af utskottet föreslagna lydelsen, som närmare öfverens-stämmer med motsvarande stadgande i lagen om ekonomiska föreningar, har utskottet ansett, att de villkor för straffbarhet, som i förevarande fall ansetts böra gälla, riktigare uttryckas än enligt Kungl. Maj:ts förslag.

99 §.

Utskottet har funnit lämpligt, att öfvergångsbestämmelserna upptagas i särskildt kapitel. I texten till denna paragraf föreslagna ändringar betingas af tidigare i lagförslaget antagen formulering.

Förslaget till lag om ändrad lydelse af 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse.

De här föreslagna ändringarna i försäkringslagen äro betingade däraf, att tillämpningen af den i nämnda lag föreskrifna successiva metoden för bolagsbildning i det fall, att ett ömsesidigt försäkringsbolag skall bildas för öfvertagande af en understödsförenings rörelse, ansetts skola medföra åtskillig, af de i sådant fall föreliggande omständigheterna icke påkallad omgång och tidspillan samt att den enklare form för bolagsbildning, som påbjudes i de föreslagna tilläggen till 162 §, ansetts kunna utan olägenhet användas i nämnda fall.

Mot ifrågavarande förslag har utskottet icke funnit anledning till anmärkning.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af lagen om sjukkassor den 4 juli 1910.

Med den af Kungl. Maj:t föreslagna ändrade lydelsen af 106 § har afsetts att förhindra, det en förening med afsevärdt medlemsantal, hvilken meddelar begravningshjälp till högre belopp än 200 kronor, skulle kunna få genom att tillika lämna sjukhjälp existera och verka såsom oregistrerad sjukkassa.

Den i utskottets förslag vidtagna ändringen är föranledd af ändringarne i 1 § i Kungl. Maj:ts förslag till lag om understödsföreningar.

Beträffande förevarande förslag i öfrigt har utskottet ej funnit skäl till anmärkning.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att Riksdagen, med tillkännagifvande att det i förevarande proposition framlagda förslag till lag om understödsföreningar icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen godkännas, måtte, i anledning af sagda proposition samt herrar Erlanssons och Byströms motioner, för sin del antaga följande förslag till

Lag om understödsföreningar.

1 kap. Inledande bestämmelser.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1 §.

Understödsförening skall, därest den består af minst femtio medlemmar, registreras i enlighet med hvad i denna lag sägs. Registrering må äfven sökas af förening med mindre antal medlemmar, dock ej under fem.

Med understödsförening förstås i denna lag sådan förening för inbördes bistånd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse och utan att meddela sjukhjälp

bereda medlem pension efter afgång från tjänst eller uppnående af viss ålder;

vid medlems död utbetala ett kapitalbelopp till bestridande af kostnaderna för hans begrafning eller såsom understöd åt hans familj;

1 §.

Med understödsförening förstås i denna lag sådan förening för inbördes bistånd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse och utan att meddela sjukhjälp

bereda medlem pension efter afgång från tjänst eller uppnående af viss ålder;

vid medlems död utbetala ett kapitalbelopp till bestridande af kostnaderna för hans begrafning eller såsom understöd åt hans familj;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

meddela pension åt affiden medlems änka eller barn;

bereda medlem understöd vid bestående förlust eller nedsättning af arbetsförmågan (invaliditet) eller vid arbetslöshet;

eller idka annan till personförsäkring hänförlig verksamhet.

Understödsförening, som afser att bereda pension, kallas i denna lag *pensionskassa*.

(Utskottets förslag.)

meddela pension åt affiden medlems änka eller barn;

bereda medlem understöd vid bestående förlust eller nedsättning af arbetsförmågan (invaliditet) eller vid arbetslöshet;

eller idka annan till personförsäkring hänförlig verksamhet.

Understödsförening, som afser att bereda pension, kallas i denna lag *pensionskassa*.

2 §.

Pensionskassa, som består af flera än femtio medlemmar, skall registreras i enlighet med hvad i denna lag sägs.

Annan understödsförening skall registreras, såframt den

utfäster eller utbetalar understöd, utgående i kapital en gång för alla, (kapitalunderstöd) till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem och består af flera än femtio medlemmar; eller

består af flera än tvåhundra medlemmar.

Understödsförening, som icke enligt hvad ofvan stadgas är skyldig att söka registrering, må kunna registreras, därest den består af minst fem medlemmar.

2 §.

Registrerad understödsförening äge ej, med mindre tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd därtill, utöfva verksamhet, hvilken är främmande för det ändamål, som

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 9 saml. 31 häft. (Nr 34.)

3 §.

Registrerad understödsförening äge ej, med mindre tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd därtill, utöfva verksamhet, hvilken är främmande för det ändamål, som

3

(Kungl. Maj:ts förslag.)

afses med föreningens understödsverksamhet.

Registrerad understödsförening, hvars stadgar icke blifvit godkända på sätt i 86 § sägs, må ej för en medlem utfästa eller utbetala understöd, utgående i kapital en gång för alla, (kapitalunderstöd) till högre belopp än tvåhundra kronor. Förening med godkända stadgar må ej för en medlem utfästa eller utbetala sådant understöd till högre belopp än tvåtusen kronor.

3 §.

För registrerad understödsförenings förbindelser häfta allenast föreningens tillgångar, förfallna men ej guldna afgifter inräknade.

4 §.

Innan understödsförening blifvit registrerad, kan den ej förvärfva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara.

Handla ledamöter af föreningens styrelse eller medlemmar af föreningen eller andra å föreningens vägnar, innan den blifvit registrerad, svara de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

2 kap. Om registrerade understödsföreningar.

Om understödsförenings bildande.

5 §.

Understödsförening skall för att kunna vinna registrering hafva i enlighet med denna lag antagit stadgar och utsett styrelse.

(Utskottets förslag.)

afses med föreningens understödsverksamhet.

Registrerad understödsförening må ej utfästa eller utbetala kapitalunderstöd till högre belopp än tvåtusen kronor för en medlem. Utfäster eller utbetalar föreningen kapitalunderstöd till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem, skola föreningens stadgar vara godkända på sätt i 86 § sägs.

4 §.

5 §.

6 §.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

6 §.

Ansökning om understödsförenings registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas:

dels styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna föreningens firma ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Vid ansökningen skola fogas:

- 1) två exemplar af föreningens stadgar;
- 2) afskrift af protokoll vid sammanträde med föreningens medlemmar, utvisande att stadgarna blifvit antagna, äfvensom af dylikt protokoll eller annan handling, hvaraf framgår att styrelse blifvit utsedd;
- 3) uppgift om medlemmarnas antal.

De vid 1) och 2) angifna handlingar skola vara till riktigheten styrkta af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter. Uppgiften om medlemmarnas antal skall vara bestyrkt genom styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter.

7 §.

Understödsförenings stadgar skola angifva:

- 1) föreningens firma;
- 2) föremålet för föreningens verksamhet;
- 3) den ort inom riket, där föreningens styrelse skall hafva sitt säte;
- 4) de villkor, som skola gälla för inträde i föreningen;
- 5) understödens beskaffenhet och storlek eller grunderna för beräkning däraf med angifvande i fråga om kapitalunderstöd af det högsta belopp, hvartill sådant understöd må uppgå, äfvensom tid och villkor för åtnjutande af understöden;

6) beloppen af de fasta afgifter (premier, dödsfallsavgifter, förvaltningsavgifter eller liknande), som skola erläggas till föreningen, eller grunderna för beräkning däraf;

8 §.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

7) därest uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum, den ordning, hvori beslut därom skall fattas, och de grunder, efter hvilka beslutad uttaxering skall verkställas;

8) påföljden af försummelse att till föreningen erlægga fast afgift eller uttaxerad belopp;

9) därest föreningen skall afsätta fond, grunderna för fondbildningen;

10) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras;

11) huru styrelsen skall sammansättas och grunderna för dess beslutförhet;

12) huru revision af styrelsens förvaltning skall ske;

13) därest mera än ett ordinarie föreningssammanträde skall årligen hållas, tiden för de ordinarie sammanträdenas hållande;

14) det sätt, hvarpå kallelse till föreningssammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

8 §.

9 §.

Understödsförenings firma skall innehålla ordet »understödsförening».

I firman må ej ordet »bolag» eller eljest något, som betecknar ett bolagsförhållande, och ej ordet »bank» intagas på sådant sätt, att däraf kan föranledas det misstag, att firman innehafves af ett bolag eller af en bank. Ej heller må firman innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »försäkring».

Firman skall tydligt skilja sig från annan registrerad, ännu bestående understödsförenings firma.

Om medlemsförteckning.

9 §.

10 §.

Öfver understödsförenings medlemmar skall genom styrelsens försorg hållas förteckning, upptagande deras fullständiga namn och födelseår samt tiden för inträdet i föreningen. För *pensionskassa* skall förteckningen jämväl omfatta pensionstagarna samt upptaga deras fullständiga namn och födelseår.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om medlems afgang ur understödsförening.

10 §.

Medlem af understödsförening äge att efter egenhändigt underskrifven uppsägning utträda ur föreningen, därest han icke på grund af viss anställning är skyldig att tillhöra densamma; dock må i stadgarna föreskrifvas, att namnunderskriften å uppsägningen skall vara bevittnad, så ock att medlem under viss tid, högst ett år, efter uppsägningen skall kvarstå i föreningen.

Ej må medlem uteslutas ur förening af annan grund än stadgarna angifva.

Den, som allenast för egen pensionering är medlem af *pensionskassa*, skall, därest icke annorlunda föreskrifves i stadgarna, anses hafva utträdt, då pensionsfallet för honom inträffat.

11 §.

12 §.

Har medlem utträdt ur understödsförening, därur uteslutits eller affidit, äge föreningen ändock, såframt ej i stadgarna är annorledes föreskrifvet, rätt att utfå dels afgift, hvilken enligt stadgarna skall erläggas för den tidsperiod, hvarunder afgangen ägt rum, dels, därest händelse, som enligt stadgarna skall föranleda erläggandet af viss afgift (dödsfallsavgift eller liknande), inträffat före afgangen, sådan afgift, dels ock hvad å den afgångne belöper enligt beslut om uttaxering, som fattats före utträdet, beslutet om uteslutningen eller dödsfallet.

Då medlem afgått ur förening, äge han eller hans rättsinnehafvare icke, med mindre annorlunda är bestämdt i stadgarna, rätt att utfå någon del af föreningens tillgångar.

Om räkenskapers förande och reserverande af medel.

12 §.

13 §.

I afseende å förandet af understödsförenings räkenskaper må särskilda föreskrifter meddelas af tillsynsmyndigheten att gälla jämte dem, som föreningen jämlikt förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 har att iakttaga. Räkenskapsafslutning skall ske för kalenderår.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

13 §.

Hafva, enligt gjordt bokslut, influtna medel icke åtgått till utbetalning af understöd och andra löpande utgifter eller till afsättning af föreskrifven fond, skall öfverskottet, såvida icke annorlunda bestämmes i stadgarna, afsättas för att framdeles tagas i anspråk, därest och i den mån inkomsterna ej förslå till sådan utbetalning och fondafsättning.

14 §.

Om styrelse och firmateckning.

14 §.

För understödsförening skall finnas en styrelse, bestående af *minst tre* ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta föreningens angelägenheter.

15 §.

För understödsförening skall finnas en styrelse, bestående af *en eller flera* ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta föreningens angelägenheter.

15 §.

Styrelsen väljes å föreningssammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att styrelsen eller ledamot däraf skall på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

16 §.

Styrelsen väljes å föreningssammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att styrelsen eller ledamot däraf skall på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, *där ej Konungen för viss förening medgifver undantag.*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16 §.

Ledamot af styrelsen må ej utses för längre tid än *fem* år.

Ändå att den tid, för hvilken styrelseledamot blifvit utsedd, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

17 §.

Afgår af föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. *Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där föreningens stadgar sådant medgifva, med valet kunna anstå till dess den tid, för hvilken den afgångne blifvit vald, gått till ända, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.*

17 §.

Ledamot af styrelsen må ej utses för längre tid än *två* år.

Ändå att den tid, för hvilken styrelseledamot blifvit utsedd, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

18 §.

Afgår af föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga styrelseledamöter, *såframt styrelsen ej är beslutför med kvarstående ledamöter eller enligt stadgarna fulltalig styrelse alltid skall förefinnas*, att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot.

19 §.

Styrelsen äge bemyndiga annan vare sig inom eller utom styrelsen att teckna föreningens firma (firmatecknare). Har i stadgarna eller af föreningssammanträde gjorts inskränkning i styrelsens rätt att utse firmatecknare, lände den till efterrättelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

18 §.

Styrelsen, så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna föreningens firma, äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å föreningens vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda föreningen. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller *viss styrelseledamot*, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

19 §.

I förhållande till föreningen vare styrelsen och de styrelseledamöter, som, efter ty i 18 § är sagdt, äga företräda föreningen, pliktiga att i sin förvaltning af föreningens angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i stad-

20 §.

Styrelsen äfvensom *firmatecknare* äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å föreningens vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda föreningen. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller *firmatecknare*, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

21 §.

Har i stadgarna eller af förenings-sammanträde eller af styrelsen blifvit bestämdt, att rätten till firmateckning må af firmatecknare utöfvas allenast gemensamt med annan, lände det till efterrättelse.

22 §.

Styrelsen och *firmatecknare* skola i sin förvaltning af föreningens angelägenheter ställa sig till efterrättelse i stadgarna gifna föreskrifter, så ock de föreskrifter, som af förenings-sammanträde eller, såvidt rör *firmatecknare*, af styrelsen meddelas, där de

(Kungl. Maj:ts förslag.)

garna eller af föreningssammanträde eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelas.

Styrelsen eller styrelseledamot må dock ej efterkomma af föreningssammanträde, eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelad föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller föreningens stadgar.

(Utskottets förslag.)

ej finnas strida mot denna lag eller föreningens stadgar.

20 §.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna föreningens firma må, där ej annat blifvit bestämdt i stadgarna eller af föreningssammanträde, meddelas af styrelsen.

Ej må sådant bemyndigande meddelas af föreningssammanträde, med mindre stadgarna innehålla bestämmelse i sådant afseende.

21 §.

Är enligt stadgarna styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling; men vare i förhållande till tredje man, som är i god tro, föreningen i hvarje fall bunden af åtgärd, som af beslutfört antal vidtages.

22 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i stad-

23 §.

Där ej annorlunda är bestämdt i stadgarna, vare styrelsen beslutför, då mer än halfva antalet ledamöter äro närvarande, och gälle såsom styrelsens beslut den mening, om hvilken de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet. Till styrelsesammanträde skola dock, såvidt ske kan, samtliga ledamöter kallas.

24 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i stad-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

garna, den mening, om hvilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från föreningens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

23 §.

I stadgarna må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna föreningens firma; och äge jämväl förenings-sammanträde tillåta styrelsen att meddela sådant bemyndigande. I fråga om den, som sålunda erhållit rätt att teckna föreningens firma, skall tillämpas hvad som enligt 18 och 19 §§ gäller beträffande styrelseledamot, som äger teckna firman.

24 §.

Vid meddelande af rätt till firmateckning må kunna föreskrifvas, att denna rätt får utövas endast af flera gemensamt.

(Utskottets förslag.)

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från föreningens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

25 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna föreningens firma, skall styrelsens ordförande därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. *Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.*

26 §.

Utan föreningssammanträdes be- myndigande må den, som äger företråda föreningen, ej föryttra föreningens fasta egendom.

25 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna föreningens firma, skall styrelsens ordförande därom ofördröjligen göra anmälan för registrering.

26 §.

Utan föreningssammanträdes be- myndigande må den, som äger företråda föreningen, ej föryttra *eller med inteckning för gäld belasta* föreningens fasta egendom.

27 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för understödsförening, bör under- tecknas med föreningens firma. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har handlingen ej undertecknats med föreningens firma och framgår ej af dess innehåll, att den utfärdats å föreningens vägnar, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för föreningen bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

28 §.

Angående befogenhet för sty- relseledamot, *så ock för den, som eljest, ensam eller gemensamt med annan, berättigats teckna föreningens*

28 §.

Angående befogenhet för sty- relseledamot *och firmatecknare* att för föreningen mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och

(Kungl. Maj:ts förslag.)

firma, att för föreningen mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl då annat meddelande skall delgifvas föreningen.

Vill styrelsen kära till föreningen, utlyse styrelsen föreningssammanträde för val af ombud att i den tvist föra föreningens talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å sammanträdet.

29 §.

Minst en månad före det föreningssammanträde, där revisorernas berättelse skall framläggas, aflämne styrelsen till revisorerna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse.

30 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller föreningens stadgar eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda föreningen skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters *ansvarighet* gentemot tredje man stadgas i 90 §.

(Utskottets förslag.)

skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl då annat meddelande skall delgifvas föreningen.

Vill styrelsen kära till föreningen, utlyse styrelsen föreningssammanträde för val af ombud att i den tvist föra föreningens talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å sammanträdet.

29 §.

Minst en månad *eller den kortare tid, som må vara bestämd i stadgarna*, före det föreningssammanträde, där revisorernas berättelse skall framläggas, aflämne styrelsen till revisorerna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse.

30 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller föreningens stadgar eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda föreningen skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters *skadeståndsansvar* gentemot tredje man stadgas i 90 §.

31 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å suppleant i styrelsen.

Har suppleant utöfvat styrelseledamots befogenhet, vare den om-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot enhvar, som ej visas hafva ägt kännedom därom.

Bestämmelse rörande den förutsättning, under hvilken suppleant äger utföra styrelseledamots befogenhet, må ej registreras.

Om revision.

32 §.

Styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola granskas af minst två revisorer.

Revisorerna väljas å föreningssammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att revisorer skola på annat sätt utses.

Till revisor må ej utses den, som är i föreningens eller styrelseledamots tjänst.

Den tid, för hvilken revisor å föreningssammanträde utses, må ej utgå före nästa ordinarie sammanträde och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår af föreningen vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

33 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera föreningens *alla tillgångar* samt granska *alla dess* böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af föreningen meddelas och ej

33 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera föreningens *kassa och öfriga tillgångar* samt granska *föreningens alla* böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af föreningen meddelas och ej

(Kungl. Maj:ts förslag.)

afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot föreningens stadgar.

Revisorerna skola för hvarje år å det i 37 § första stycket nämnda föreningssammanträdet afgifva en af dem underskrifven berättelse öfver granskningen och därvid foga styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra utlysande af extra föreningssammanträde stadgas i 38 §.

(Utskottets förslag.)

afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot föreningens stadgar.

Revisorerna skola öfver granskningen afgifva en af dem underskrifven berättelse, som, efter det styrelsen lämnats tillfälle att taga del af densamma, skall jämte styrelsens förvaltningsberättelse framläggas å det i 37 § första stycket nämnda föreningssammanträdet.

Angående revisorers befogenhet att påfordra utlysande af extra föreningssammanträde stadgas i 38 §.

34 §.

Hafva revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å föreningssammanträde, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af dem granskats, eller vid fullgörandet af sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, föreningen ansvariga för all däraf uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om föreningssammanträde.

35 §.

Föreningsmedlems rätt att deltaga i handhafvandet af föreningens angelägenheter utöfvas å föreningssammanträde; dock må i stadgarna bestämmas, att vissa ärenden, som ej enligt denna lag skola handläggas å föreningssammanträde, må i annan ordning afgöras.

35 §.

Föreningsmedlems rätt att deltaga i handhafvandet af föreningens angelägenheter utöfvas å föreningssammanträde; dock må i stadgarna bestämmas, att vissa ärenden, som ej enligt denna lag skola handläggas å föreningssammanträde, må i annan ordning afgöras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från föreningens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å föreningssammanträde må ärende, som ej i kallelsen till sammanträdet blifvit angifvet, ej företagas till afgörande, där det ej enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras.

Hafva de ärenden, som skola företagas till behandling å förenings-sammanträde, blifvit medlemmarna särskildt meddelade på sätt och å tid före sammanträde, som i stadgarna angifvas, vare så gillt, som om ärendena varit upptagna å kallelsen till sammanträdet.

(Utskottets förslag.)

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från föreningens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å föreningssammanträde må ärende, som ej blifvit i kallelsen till sammanträdet angifvet, ej till afgörande företagas, där det ej enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras; dock att ärende, hvilket ej angår ämne som i 44 eller 45 § afses, jämväl må till afgörande företagas, såframt tre fjärdedelar af de närvarande därtill gifva sitt samtycke.

Hafva de ärenden, som skola företagas till behandling å förenings-sammanträde, blifvit medlemmarna särskildt meddelade på sätt och å tid före sammanträde, som i stadgarna angifvas, vare så gillt, som om ärendena varit upptagna å kallelsen till sammanträdet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Där för giltighet af beslut erfordras, att det fattas å två på hvarandra följande föreningssammanträden, må kallelse till andra sammanträdet ej ske, innan det första hållits.

Öfver beslut, som å föreningssammanträde eller annorledes af föreningen fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast *fyra* veckor från beslutets dag skall protokollet vara tillgängligt för föreningsmedlemmarna.

(Utskottets förslag.)

Där för giltighet af beslut erfordras, att det fattas å två på hvarandra följande föreningssammanträden, må kallelse till andra sammanträdet ej ske, innan det första hållits.

Öfver beslut, som å föreningssammanträde eller annorledes af föreningen fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast *två* veckor från beslutets dag skall protokollet vara tillgängligt för föreningsmedlemmarna.

36 §.

Jämte hvad i 35, 44 och 45 §§ är stadgadt om utöfvande af rösträtt och fattande af beslut, gälle, där ej annorlunda finnes bestämdt i stadgarna:

att hvarje medlem äger deltaga i handhafvandet af föreningens angelägenheter;

att hvarje medlem äger en röst;

att medlem är berättigad att öfverlåta sin rösträtt å annan medlem;

att ingen må på grund af fullmakt utöfva rösträtt för mer än en medlem;

att såsom föreningens beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas; och

att, vid lika röstetal, val afgöres genom lottning, men i andra frågor den mening gäller, som biträdes af ordföranden.

37 §.

Före den 1 *juni* hvarje år skall hållas ordinarie föreningssammanträde, vid hvilket revisorerens berättelse framlägges.

Å detta sammanträde skall frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt

37 §.

Före den 1 *augusti* hvarje år skall hållas ordinarie föreningssammanträde, vid hvilket revisorerens berättelse framlägges.

Å detta sammanträde skall frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt

(Kungl. Maj:ts förslag.)

styrelsen för den tid, berättelsen omfattar, företagas till afgörande.

Frågan om ansvarsfrihets beviljande må kunna uppskjutas till afgörande vid nytt sammanträde.

(Utskottets förslag.)

styrelsen för den tid, berättelsen omfattar, företagas till afgörande.

Frågan om ansvarsfrihets beviljande må kunna uppskjutas till afgörande vid nytt sammanträde.

38 §.

Styrelsen äge, när den finner lämpligt, kalla föreningens medlemmar till extra föreningssammanträde.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angifvande af skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra föreningssammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske. Har sådan påfordran skett, skola revisorerna ofördröjligen gifva tillsynsmyndigheten underrättelse därom. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka revisorernas påfordran, äge de själfva utlysa föreningssammanträde. Äro ej samtliga revisorer ense om sammanträdet utlysande, gälle den mening, hvarom de flesta förena sig, eller, vid lika röstetal, deras mening, som anse extra sammanträde ej böra hållas.

Extra föreningssammanträde skall ock af styrelsen utlysas, då det för uppgifvet ändamål skriftligen påfordras af minst en tiondel af samtliga röstberättigade eller det mindre antal, som må vara bestämdt i stadgarna.

Då förslag om öfverlåtelse af förenings rörelse eller någon del däraf på ett för ändamålet bildadt ömsesidigt försäkringsbolag genom beslut å föreningssammanträde slutligen antagits samt enligt lagen om försäkringsrörelse särskildt sammanträde skall hållas för val af styrelse och revisorer för bolaget, åligger det föreningens styrelse att utlysa nämnda sammanträde i den ordning, som skall gälla om kallelse till ordinarie bolagsstämma.

39 §.

Underlåter styrelsen att i föreskrifven ordning kalla föreningens medlemmar till ordinarie föreningssammanträde, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, hvarom i 38 § tredje stycket är sagdt, eller, i det fall, hvarom i 38 § fjärde stycket förmåles, efter däri nämnda beslut, utlyst sammanträde att hållas så snart det med iakt-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

tagande af föreskrifven kallelsetid kan ske, har tillsynsmyndigheten att på anmälan af föreningsmedlem ofördröjligen utlysa sammanträde.

Tillsynsmyndigheten äge ock, när helst den finner det nödigt, anmoda styrelsen att utlysa föreningssammanträde. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må tillsynsmyndigheten själf utlysa sammanträdet.

40 §.

I understödsförenings stadgar må bestämmas, att föreningssammanträdes befogenhet skall helt eller delvis utöfvas af därtill utsedda personer. Sammanträde, som af dessa personer hålles, vare såsom föreningssammanträde ansedt; dock att dylik person ej äger öfverlåta sin rösträtt å sammanträde på annan.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

41 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid, revisorerernas berättelse omfattar, ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å föreningssammanträde, vare så ansedt, som om ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen afsett äfven den handling.

42 §.

Talan mot revisorer enligt 34 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorerernas berättelse framlades å föreningssammanträde; utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blifvit begången.

43 §.

Afträdes understödsförenings egendom till konkurs, som börjar inom två år från det revisorerernas berättelse framlades å förenings-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

sammanträde, äge konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid, berättelsen afser, ändå att ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad, äfvensom att mot revisorerna anställa sådan talan, som omförmäles i 34 §.

Talan, som ofvan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från inställedagen eller, där tiden för talans anställande af föreningen då ännu ej gått till ända, inom utgången af den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Om ändring af understödsförenings stadgar och vissa andra fall, då särskilda bestämmelser gälla angående giltighet af föreningsbeslut.

44 §.

Beslut om ändring af understödsförenings stadgar vare ej giltigt med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande föreningssammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Där stadgeändringen angår skyldighet att erlägga bidrag till föreningen eller rätt till understöd eller till öfverskott, hvarom i 13 § förmäles, eller till andel i föreningens tillgångar vid afgang ur föreningen eller i behållna tillgångar vid föreningens upplösning och skall afse äfven dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar eller eljest understödsberättigade, så ock där i stadgarna skall upptagas någon förut icke angifven grund för upp-

44 §.

Beslut om ändring af understödsförenings stadgar vare ej giltigt med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande föreningssammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Där stadgeändringen angår skyldighet att erlägga bidrag till föreningen eller rätt till understöd eller till öfverskott, hvarom i 14 § förmäles, eller till andel i föreningens tillgångar vid afgang ur föreningen eller i behållna tillgångar vid föreningens upplösning och skall afse äfven dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar eller eljest understödsberättigade, så ock där i stadgarna skall upptagas någon förut icke angifven grund för upp-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

hörande af föreningens verksamhet, erfordras för beslutets giltighet, utöfver hvad i första stycket sägs, jämväl att beslutet varder gilladt af tillsynsmyndigheten. Vid dess pröfning skall nämnda myndighet särskildt tillse, att icke genom detsamma vissa medlemmar eller andra understödsberättigade otillbörligt gynnas på öfriga medlemmars eller understödsberättigades bekostnad.

Skall sådan ändring af stadgarna, att däri upptages någon förut icke angifven grund för medlems utslutande ur föreningen, afse jämväl dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar af föreningen, vare beslutet ej giltigt med mindre samtliga medlemmarna lämnat sitt samtycke därtill.

Är för giltighet af beslut, hvarom ofvan i denna paragraf förmäles, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

Stadgeändring, som afser inskränkning af rätt till understöd, äge ej tillämpning i fråga om rätt till pension, med afseende å hvilken pensionsfallet inträffat innan beslutet om ändringen fattades eller, där beslutet för att blifva giltigt måst fattas å flera sammanträden, innan beslutet fattades å det sista sammanträdet.

(Utskottets förslag.)

hörande af föreningens verksamhet, erfordras för beslutets giltighet, utöfver hvad i första stycket sägs, jämväl att beslutet varder gilladt af tillsynsmyndigheten. Vid dess pröfning skall nämnda myndighet särskildt tillse, att icke genom detsamma vissa medlemmar eller andra understödsberättigade otillbörligt gynnas på öfriga medlemmars eller understödsberättigades bekostnad.

Skall sådan ändring af stadgarna, att däri upptages någon förut icke angifven grund för medlems utslutande ur föreningen, afse jämväl dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar af föreningen, vare beslutet ej giltigt med mindre samtliga medlemmarna lämnat sitt samtycke därtill.

Är för giltighet af beslut, hvarom ofvan i denna paragraf förmäles, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

Stadgeändring, som afser inskränkning af rätt till understöd, äge ej tillämpning i fråga om rätt till pension, med afseende å hvilken pensionsfallet inträffat innan beslutet om ändringen fattades eller, där beslutet för att blifva giltigt måst fattas å flera sammanträden, innan beslutet fattades å det sista sammanträdet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

45 §.

För giltighet af beslut om understödsförenings trädande i likvidation i andra fall, än i 49 och 68 §§ sägs, gälla de i 44 § första, andra och fjärde styckena stadgade villkor.

Lag samma vare angående beslut om öfverlåtelse af understödsförenings rörelse eller viss del däraf på sätt i 61 och 68 §§ förmäles.

Måste beslut, hvarom ofvan i denna paragraf förmäles, för att blifva giltigt fattas å flera sammanträden, skall hvad i 60, 61, 65 eller 68 § sägs angående tiden för beslutets fattande afse tiden för dess fattande å det sista sammanträdet.

46 §.

Beslut om ändring af understödsförenings stadgar skall af styrelsens ordförande ofördröjligen anmälas för registrering och må ej gå i verkställighet, innan registrering skett. Vid anmälan skall fogas, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet.

Beslut, hvarom i 44 § andra stycket eller 45 § första stycket förmäles, må icke för gillande underställas tillsynsmyndigheten annorledes än genom beslutets anmälande för registrering.

Beslut, hvarom i 45 § andra stycket förmäles, skall ofördröjligen anmälas hos tillsynsmyndigheten för gillande. Berörda anmälan skall göras, där beslutet afser öfverlåtelse som i 61 § sägs, af likvidatorerna, och där beslutet afser öfverlåtelse som i 68 § sägs, af styrelsens ordförande. Vid densamma skall fogas af notarius publicus eller med likvidatorernas eller styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af såväl protokoll, som förts i ärendet, som ock å föreningssammanträde i ärendet framlagda handlingar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om klander af understödsförenings beslut.

47 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller föreningsmedlem, att understödsförenings beslut icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller förenings stadgar, äge därå tala genom stämning å föreningen inom *tre* månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klander-talan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 28 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda förenings-sammansrådet blifvit inom ofvan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom understödsförenings beslut upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klander-talan.

47 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller föreningsmedlem, att understödsförenings beslut icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller förenings stadgar, äge därå tala genom stämning å föreningen inom *två* månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klander-talan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 28 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda förenings-sammansrådet blifvit inom ofvan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom understödsförenings beslut upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klander-talan.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om likvidation och upplösning.

48 §.

Saknar understödsförening till registret anmäld, behörig styrelse, vare föreningsmedlem eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda föreningen, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning, att föreningen må förklaras skyldig att träda i likvidation. Kungörelse om ansökningen med uppgift om tiden, när densamma kommer att prövas af rätten, skall af rätten eller domaren utfärdas och minst tre månader före nämnda tid införas i allmänna tidningarna, så ock i tidning inom orten. Rätten eller domaren äge ock, där så äskas, förordna en eller flera sysslomän att emellertid taga föreningens egendom under vård och bevaka dess angelägenheter. Styrkes på utsatta tiden, att anmärkta förhållandet fortfar, förklare rätten, att föreningen skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

Om förordnande af syssloman skall underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

49 §.

Understödsförening skall ock träda i likvidation,

1) då medlemsantalet nedgått under fem eller det högre antal, hvartill medlemmarna enligt stadgarna minst skola uppgå, och tillräckligt antal medlemmar ej inträddt inom tre månader;

2) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna föreningen skall upphöra med sin verksamhet.

50 §.

Har understödsförening beslutat att träda i likvidation, eller skall eljest af anledning, som i 49 eller 68 § sägs, likvidation verkställas, varde å föreningssammanträde en eller flera likvidatorer valda att verkställa likvidationen. I stadgarna må bestämmas, att en eller flera likvidatorer skola på annat sätt utses att jämte de å förenings-sammanträde valda deltaga i likvidationen.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Då understödsförening kommit i likvidation, skall, utom i det fall att likvidation inträdt enligt 68 §, tillsynsmyndigheten förordna en god man, som har dels att såsom likvidator med den eller de öfriga likvidatorerna deltaga i likvidationen och dels att, där så ske kan, åvägabringa förslag till öfverlåtelse af föreningens rörelse på understödsförening eller försäkringsbolag, som förut finnes eller som skall bildas för rörelsens öfvertagande. Finnes tillsynsmyndigheten på grund af likvidationsboets enkla beskaffenhet och ringa storlek eller af annan orsak ej erforderligt, att god man deltagar i likvidationen, och är det uppenbart, att skälig öfverlåtelse af föreningens rörelse ej kan komma till stånd, må tillsynsmyndigheten underlåta att förordna god man eller, om förordnande redan meddelats, återkalla detsamma. Meddelande eller återkallande af dylikt förordnande skall ofördröjligen registreras. Gode mannen äger att af likvidationsboet uppbära arfvode till belopp, som bestämmes af tillsynsmyndigheten.

51 §.

Utser understödsförening ej likvidatorer, ehuru sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelsen i 49 § vid 1) påkallar likvidation, svare de, som med vetskap om förhållandet deltaga i beslut om fortsättande af föreningens verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

52 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 49 eller 68 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmaldt, att föreningen trädt i likvidation, förklare rätten, på ansökan af medlem eller styrelseledamot eller tillsynsmyndigheten och efter föreningens hörande, att föreningen skall träda i likvidation; och förelägge rätten föreningen att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flera likvidatorer, vid äfventyr att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

53 §.

Finnes understödsförening, som enligt anmälan till registret trädt i likvidation, sedermera sakna till registret anmälda, behöriga likvida-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

torer, vare medlem eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företråda föreningen, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning om utseende af likvidatorer; och skall i öfrigt hvad i 48 § är stadgadt i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

54 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

Uppdraget att vara likvidator anses gälla intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om utseende af ny likvidator.

55 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att föreningen trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna föreningens firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka, hvar

Bihang till Riksdagens protokoll 1912.

54 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, *där ej Konungen för viss förening medgifver undantag.*

Uppdraget att vara likvidator anses gälla intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om utseende af ny likvidator.

55 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att föreningen trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna föreningens firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka,

9 saml. 31 häft. (Nr 34.)

6

(Kungl. Maj:ts förslag.)

för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker ändring i fråga om rätten att teckna föreningens firma, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan af sådant beslut om förenings trädande i likvidation, som i 45 § första stycket sägs, skall fogas af notarius publicus eller med likvidatorernas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet; *och skall eljest, då anmälan afser att likvidator eller suppleant utsetts, vid densamma fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälan riktighet.*

(Utskottets förslag.)

hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker ändring i fråga om rätten att teckna föreningens firma, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan af sådant beslut om förenings trädande i likvidation, som i 45 § första stycket sägs, skall fogas af notarius publicus eller med likvidatorernas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet.

56 §.

Då likvidatorer utsetts, göra styrelsen ofördröjligen redo för sin förvaltning under den tid, för hvilken densamma ej förut blifvit granskad.

Styrelsens redovisning skall af likvidatorerna ofördröjligen öfverlämnas till revisorerna, som hafva att granska densamma och däröfver inom fyra veckor afgifva skriftlig berättelse. Redovisningen jämte revisorernas berättelse framläggas af likvidatorerna, så snart ske kan, å föreningssammanträde; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, redovisningen omfattar. Om behandling af denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge hvad i 37, 41 och 43 §§ finnes stadgadt motsvarande tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

57 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämming å föreningens okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

58 §.

Likvidatorerna äge ej utan särskildt, af föreningen erhållet bemyndigande afyttra dess fasta egendom annorledes än genom försäljning å offentlig auktion. Hafva likvidatorerna förordnats enligt 82 §, må ej heller lös egendom utan föreningens särskilda bemyndigande af dem försäljas på annat sätt än nu är sagdt; och må, innan beslutet om förordnandet vunnit laga kraft, likvidatorerna ej utan föreningens samtycke vidtaga några likvidationsåtgärder, utan allenast taga föreningens egendom under vård och bevaka dess angelägenheter.

I öfrigt skall om likvidatorers befogenhet att företråda föreningen och om deras rättigheter, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämpliga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot i denna lag är stadgadt; dock att hvad i 19 § är stadgadt ej skall äga tillämpning å likvidatorer, som förordnats enligt 82 §, eller å af tillsynsmyndigheten förordnad god man, som skall med sådana likvidatorer deltaga i likvidation.

58 §.

Likvidatorerna äge ej utan särskildt, af föreningen erhållet bemyndigande afyttra dess fasta egendom annorledes än genom försäljning å offentlig auktion. Hafva likvidatorerna förordnats enligt 82 §, må ej heller lös egendom utan föreningens särskilda bemyndigande af dem försäljas på annat sätt än nu är sagdt; och må, innan beslutet om förordnandet vunnit laga kraft, likvidatorerna ej utan föreningens samtycke vidtaga några likvidationsåtgärder, utan allenast taga föreningens egendom under vård och bevaka dess angelägenheter.

I öfrigt skall om likvidatorers befogenhet att företråda föreningen och om deras rättigheter, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämpliga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot i denna lag är stadgadt; dock att hvad i 22 § är stadgadt ej skall äga tillämpning å likvidatorer, som förordnats enligt 82 §, eller å af tillsynsmyndigheten förordnad god man, som skall med sådana likvidatorer deltaga i likvidation.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

God man äger att utlysa extra föreningssammanträde för behandling af fråga rörande likvidationen samt att, utan hinder af beslut om delning af likvidationsboets förvaltning, deltaga i förvaltningens alla delar.

(Utskottets förslag.)

God man äger att utlysa extra föreningssammanträde för behandling af fråga rörande likvidationen samt att, utan hinder af beslut om delning af likvidationsboets förvaltning, deltaga i förvaltningens alla delar.

59 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för understödsförening i likvidation, bör undertecknas med föreningens firma med tillägg af orden »i likvidation». Har tillsynsmyndigheten förordnat god man, skall firman tecknas af denne i förening med den eller dem, som eljest äro berättigade att teckna firman. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har under handlingen ej föreningens firma tecknats på sätt häröfvan är sagdt och framgår ej af handlingens innehåll såväl att den utfärdats å föreningens vägnar som ock att föreningen är i likvidation, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för föreningen bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, eu för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

60 §.

Medan föreningen är i likvidation, må icke antagas ny medlem eller lämnas förskott å framtida understöd; och skall hvad stadgarna må innehålla om rätt att vid medlems afgang ur föreningen utfå någon del af föreningens tillgångar ej under nämnda tid äga tillämpning beträffande medlem, som afgang efter det beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol.

Under likvidationstiden skola ej heller de fasta afgifter och uttaxerade belopp utkrävas eller de understöd utgifvas, som förfallit till betalning efter det beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol. Pensionsbelopp, som förfallit till betalning efter nämnda tidpunkt, må dock utbetalas, därest pensionsfallet inträffat före samma tidpunkt och utbetalningen kan ske utan förnärmande af den rätt, som tillkommer borgenär, medlem eller annan understödsberättigad.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

61 §.

Vid understödsförenings likvidation må sådan öfverlåtelse af föreningens rörelse, som omförmäles i 50 §, eller fördelning af föreningens tillgångar icke äga rum, förrän den i årsstämningen utsatta inställelседag är förbi och all veterlig gäld blifvit betald, däri inbegripet understöd, som förfallit till betalning innan beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol, äfvensom ogulden andel i föreningens tillgångar, hvilken enligt stadgarna tillkommer före sistnämnda tidpunkt afgången medlem eller hans rättshafvare. Är någon del af gälden tvistig eller icke förfallen och kan förty eller af annan orsak betalning ej ske, skola till samma gälds betalning erforderliga medel innehållas.

Därest förslag till öfverlåtelse af föreningens rörelse kan äväga-bringras, skall gode mannen utlysa föreningssammanträde för behandling af detsamma. Å det eller de sammanträden, hvarå förslaget behandlas, skall gode mannen framlägga: där öfverlåtelsen skall ske på en befintlig understödsförening, ett befintligt ömsesidigt försäkringsbolag eller ett försäkringsaktiebolag, af nämnda förening eller bolag afgifvet anbud å rörelsens öfvertagande; där öfverlåtelsen skall ske på en understödsförening, som skall bildas för detta ändamål, förslag till villkor för öfverlåtelsen och till stadgar för föreningen; eller, där öfverlåtelsen skall ske på ett ömsesidigt försäkringsbolag, som skall bildas för detta ändamål, förslag till villkor för öfverlåtelsen samt till bolagsordning och bestämmelser angående grunderna för bolagets verksamhet. Med afseende å öfverlåtelse af *pensionskassas* rörelse skall, såvida icke annorlunda finnes bestämdt i stadgarna, iakttagas, att rätt till pension, därest pensionsfallet inträffat innan beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol, skall äga företräde framför öfriga rättigheter till framtida understöd. Efter det beslut om öfverlåtelsen blifvit gilladt af tillsynsmyndigheten samt, där öfverlåtelsen sker på en understödsförening eller ett ömsesidigt försäkringsbolag, som bildats för detta ändamål, berörda förening eller bolag registrerats, skall den förening eller det bolag, hvarpå öfverlåtelsen sker, anses hafva inträdt uti den i likvidation varande föreningens rättigheter och skyldigheter, och skola sistnämnda förenings återstående tillgångar och handlingar öfverlämnas till den andra föreningen eller bolaget.

Kan förslag till öfverlåtelse af föreningens rörelse ej äväga-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

bringas eller kommer af annan anledning öfverlåtelse icke till stånd, skola de bestämmelser, stadgarna må innehålla angående förfarandet med föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning, gå i verkställighet. Sakna stadgarna erforderliga bestämmelser i detta hänseende, skola de behållna tillgångarna fördelas mellan medlemmarna äfvensom öfriga understödsberättigade enligt grunder, som godkänts af tillsynsmyndigheten; dock att vid *pensionskassas* likvidation skola före nämnda fördelning åt innehafvarna af pensioner, för hvilka pensionsfallet inträffat innan beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol, anskaffas motsvarande lifräntor. Dessa skola med användande, så långt erfordras, af de behållna tillgångarna inköpas hos svenskt försäkringsbolag. Måste lifräntorna minskas, skall detta ske i förhållande till pensionernas belopp.

62 §.

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de, så snart ske kan, å föreningssammanträde framlägga redovisning för sin förvaltning.

63 §.

Åtnöjes medlem eller annan understödsberättigad ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin talan hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å föreningssammanträde. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

63 §.

Då likvidatorerna å föreningssammanträde framlagt redovisning för sin förvaltning, anses föreningen upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen därom göra anmälan för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämmingens utfärdande.

64 §.

Då likvidatorerna å föreningssammanträde framlagt redovisning för sin förvaltning, anses föreningen upplöst; och skola likvidato-

64 §.

Åtnöjes medlem eller annan understödsberättigad ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin

(Kunql. Maj:ts förslag.)

terna ofördröjligen därom göra anmälan för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämningsens utfärdande.

(Utskottets förslag.)

talans hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å föreningssammanträde. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

65 §.

Afträdes understödsförenings egendom till konkurs, skall under rättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen därom genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Under konkursen företrädes föreningen såsom konkursgäldenär af styrelsen eller, där vid konkursens början sysslomän enligt 48 § eller likvidatorer varit utsedda, af dessa. Under konkursens fortgång må dock i behörig ordning kunna utses styrelse i stället för sysslomän, som förordnats enligt nämnda paragraf, äfvensom utses nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer.

Var föreningen ej i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, skall, intill dess konkursen afslutats eller, där konkursen lämnat öfverskott, beslut enligt 66 § fattats om verksamhetens fortsättande eller föreningens trädande i likvidation, hvad i 60 § stadgas om förening, som är i likvidation, äga tillämpning å föreningen; dock med iakttagande däraf, att hvad i sistnämnda paragraf sägs angående den tid, då beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen eller meddelades af domstol, i stället skall afse tiden för den offentliga stämningens utfärdande samt att bestämmelsen rörande utbetalning i visst fall af pensionsbelopp icke må tillämpas före konkursens afslutande.

66 §.

Finnes efter konkursens afslutande ej öfverskott, anses föreningen upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger den, som under konkursen sist företrädte föreningen såsom konkursgäldenär, att om föreningens sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

Var föreningen ej i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott, skall å föreningssammanträde, hvilket bör ofördröjligen utlysas af styrelsen, beslutas, huruvida föreningen skall fortsätta sin verksamhet eller träda

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

i likvidation. Träder föreningen då i likvidation, skall vid tillämpning af 60 och 61 §§ iakttagas, att hvad där sägs angående den tid, då beslutet att föreningen skulle träda i likvidation fattades af föreningen, i stället skall afse tiden för den offentliga stämningens utfärdande.

67 §.

Hafva vid understödsförenings likvidation tillgångarna fördelats eller öfverlämnats till någon, som enligt stadgarna är berättigad att öfvertaga dem, utan att betalning för gälden erlagts eller innehållits, eller befinnas innehållna medel ej lämna tillgång till gälds betalning, vare i händelse af föreningens oförmåga att fullgöra sina förbindelser den, som uppburit något på borgenärs bekostnad, skyldig att återbära hvad han sålunda bekommit. Befinnes utbetalning af pensionsbelopp, hvilken skett på grund af därom enligt 60 eller 65 § särskildt gällande bestämmelse, vara borgenär, medlem eller annan understödsberättigad till förfång, skall ock återbäring äga rum.

Om frivillig öfverlåtelse af understödsförenings rörelse.

68 §.

Väckes i annat fall, än hvarom i 61 § förmäles, förslag att understödsförenings rörelse eller viss del däraf skall öfverlätas på understödsförening eller försäkringsbolag, som förut finnes eller som skall bildas för detta ändamål, skall å föreningssammanträde, som har att besluta angående förslaget, framläggas: där öfverlåtelsen skall ske på en befintlig understödsförening, ett befintligt ömsesidigt försäkringsbolag eller ett försäkringsaktiebolag, af nämnda förening eller bolag afgifvet anbud å öfvertagande af den ifrågavarande rörelsen; där öfverlåtelsen skall ske på en understödsförening, som skall bildas för detta ändamål, förslag till villkor för öfverlåtelsen och till stadgar för föreningen; eller, där öfverlåtelsen skall ske på ett ömsesidigt försäkringsbolag, som skall bildas för detta ändamål, förslag till villkor för öfverlåtelsen samt till bolagsordning och bestämmelser angående grunderna för bolagets verksamhet.

Vid dylik öfverlåtelse skall, såvida icke annorlunda finnes bestämdt i stadgarna, rätt till pension, därest pensionsfallet inträffat, innan beslutet

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

om öfverlåtelsen fattades, äga företräde framför öfriga rättigheter till framtida understöd.

Då beslut om öfverlåtelsen blifvit gilladt af tillsynsmyndigheten samt, där öfverlåtelsen sker på en understödsförening eller ett ömse- sidigt försäkringsbolag, som bildats för detta ändamål, berörda förening eller bolag registrerats, skall den förening eller det bolag, hvarpå öfver- låtelsen sker, anses hafva inträdt i den öfverlåtande föreningens rättig- heter och skyldigheter mot medlemmarna och andra understödsberättigade på grund af den öfverlåtna rörelsen. Afser öfverlåtelsen föreningens hela rörelse, skall föreningen träda i likvidation.

Varder, efter det beslut om öfverlåtelse, hvarom i denna paragraf förmäles, blifvit gilladt af tillsynsmyndigheten, föreningen försatt i kon- kurs, skall, vid tillämpning af hvad i 36 § 3 mom. konkurslagen är stadgadt angående rätt till talan om återgång af aftal, aftalet om öfver- låtelsen anses ingånget den dag, då gillandet skedde.

Om registrering och om tillsyn å understödsföreningar.

69 §.

I denna lag föreskrifven registrering och tillsyn å understöds- föreningar handhafves af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet.

70 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras understödsföreningsregister för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola anmälas för registrering eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrifvet.

71 §.

Anmälan till registret skall göras skriftligen. Afämnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara styrkt af vittnen.

Då understödsförenings registrering sökes, skall hvarje styrelse- ledamot och suppleant, så ock i öfrigt en hvar, som, ensam eller gemen- samt med annan, är berättigad att teckna föreningens firma, på samma gång egenhändigt inskrifva sin namnteckning i registret eller i särskildt bihang till detta, såframt ej namnteckningen förefinnes å anmälnings-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

skriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blifvit utsedd eller att eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, blifvit berättigad att teckna firman.

72 §.

Hafva icke vid anmälan för registrering iakttagits de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall meddelade, eller pröfvas understödsförenings stadgar eller beslut, som anmäles för registrering, icke hafva tillkommit i föreskrifven ordning eller ej stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning eller vara till sin affattning i något viktigare hänseende otydliga eller vilseledande, skall registrering vägras. Lag samma vare, därest tillsynsmyndigheten finner beslut, som i 44 § andra stycket eller 45 § första stycket sägs, icke böra gillas.

73 §.

Beviljas understödsförenings registrering, låte tillsynsmyndigheten i registret införa:

- 1) dagen för stadgarnas antagande;
- 2) föreningens firma;
- 3) föremålet för föreningens verksamhet;
- 4) den ort, där styrelsen har sitt säte;
- 5) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna föreningens firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 6) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Det ena exemplaret af stadgarna skall förses med bevis om registreringen och återställas till sökanden.

74 §.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den ändring, där registrering beviljas, anmärkas i registret. Registreras ändring i förenings stadgar, skall ena exemplaret af

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

det protokoll, som innehåller beslutet om ändringen, till sökanden återställas, försedt med bevis om registreringen.

Sker ändring i förenings firma, skall ny fullständig inskrifning i registret göras.

75 §.

En samling af hvad i registret införes med undantag af under rättelse om konkurs, hvarom förmäles i 65 §, skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

I den mån nämnda samling tryckes, skall den öfversändas till hvarje domstol och öfverexekutor.

Anmälningsskrifter med därvid fogade handlingar skola, särskildt för hvarje förening, förvaras såsom bilagor till registret.

76 §.

Företer understödsförenings registrerade firma likhet med en i föreningsregister, sjukkasseregister, understödsföreningsregistret eller försäkringsregister tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda föreningen att efter viss tid använda förstnämnda firma äfvensom ålägga föreningen det skadestånd, som pröfvas skäligt.

Menar någon eljest, att en i understödsföreningsregistret verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande samt om skadestånd föras vid domstol.

77 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i understödsföreningsregistret gjord inskrifning ej bort ske, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på begäran af någondera parten anteckning därom göras i registret.

Varder, sedan i registret gjorts anteckning om förenings konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord ansökning afföras ur registret.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

78 §.

Mot den, som inhämtat kännedom om hvad registret beträffande visst förhållande innehåller å den tid, hvarom fråga är, kan ändring i samma förhållande icke med laga verkan åberopas, med mindre han visas hafva ägt vetskap om ändringen.

79 §.

Företer den, som inför domstol, Konungens befallningshafvande eller öfverexekutor företräder understödsförening, bevis, hvaraf framgår, att han den dag, beviset utfärdades, enligt understödsföreningsregistret var behörig att företräda föreningen, och är det bevis ej äldre än ett år, åligger det myndigheten att ur den i 75 § omförmälda tryckta samling inhämta upplysning, huruvida förändring beträffande behörigheten ägt rum. Hvad i sådant afseende nyssnämnda samling, i den mån den kommit myndigheten tillhanda, utvisar skäll för myndigheten äga vitsord, där ej annat förhållande visas vara för handen.

80 §.

Det åligger understödsförenings styrelse att för hvarje räkenskapsår inom två månader från det revisorernas berättelse framlades å föreningssammanträde till tillsynsmyndigheten ingifva:

1) styrkt afskrift af styrelsens och revisorernas berättelser samt af protokoll, upptagande de å föreningssammanträde i anledning af nämnda berättelser fattade beslut;

2) en i enlighet med fastställt formulär upprättad och af styrelsen underskrifven statistisk redogörelse rörande föreningen och dess verksamhet under året.

Finner tillsynsmyndigheten nödigt att infordra ytterligare upplysningar, skola sådana ofördröjligen lämnas af styrelsen.

Styrelsen vare pliktig ej mindre att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att inventera föreningens medel samt att granska föreningens räkenskaper och öfriga handlingar än äfven att lämna dem tillträde till föreningssammanträde.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

81 §.

För *understödsförening*, hvars stadgar icke blifvit godkända på sätt i 86 § sägs, skall styrelsen hvart femte år låta upprätta och, i samband med ingifvandet af de i 80 § omförmälda handlingarna, till tillsynsmyndigheten ingifva försäkringsteknisk utredning af föreningens ställning vid föregående års slut.

Nämnda utredning skall enligt af tillsynsmyndigheten fastställda grunder upprättas af person, hvilken innehar behörighet att utöfva befattning såsom aktuarie vid lif-försäkringsbolag eller af tillsynsmyndigheten förklarats behörig att upprätta utredningen. *Förening* äger att anlita tillsynsmyndigheten för utredningens upprättande och skall i sådant fall ersätta kostnaden härför med belopp, som bestämmes af nämnda myndighet.

Därest försäkringsteknisk utredning, som af förening ingifvits, utvisar brist, må tillsynsmyndigheten, om den så finner erforderligt, ålägga föreningen att, så länge bristen fortfar, upprätta och ingifva sådan utredning oftare än hvart femte år, dock högst årligen.

Från *upprättande* af försäkringsteknisk utredning äger tillsynsmyndigheten befria förening, då dess rörelse är af mindre omfattning eller

81 §.

För *pensionskassa*, hvars stadgar icke blifvit godkända på sätt i 86 § sägs, skall styrelsen hvart femte år låta upprätta och, i samband med ingifvandet af de i 80 § omförmälda handlingarna, till tillsynsmyndigheten ingifva försäkringsteknisk utredning af föreningens ställning vid föregående års slut.

Nämnda utredning skall enligt af tillsynsmyndigheten fastställda grunder upprättas af person, hvilken innehar behörighet att utöfva befattning såsom aktuarie vid lif-försäkringsbolag eller af tillsynsmyndigheten förklarats behörig att upprätta utredningen. *Föreningen* äger att anlita tillsynsmyndigheten för utredningens upprättande och skall i sådant fall ersätta kostnaden härför med belopp, som bestämmes af nämnda myndighet.

Därest försäkringsteknisk utredning, som af förening ingifvits, utvisar brist, må tillsynsmyndigheten, om den så finner erforderligt, ålägga föreningen att, så länge bristen fortfar, upprätta och ingifva sådan utredning oftare än hvart femte år, dock högst årligen.

Från *skyldigheten att upprätta* försäkringsteknisk utredning äger tillsynsmyndigheten *helt eller delvis* befria förening, då dess rörelse

(Kungl. Maj:ts förslag.)

eljest skälig anledning till sådan befrielse föreligger.

(Utskottets förslag.)

är af mindre omfattning eller eljest skälig anledning till sådan befrielse föreligger.

82 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att öfvervaka understödsförenings verksamhet samt tillhandagå föreningen med råd och upplysningar i ändamål att föreningens rörelse må drifvas på ett med hänsyn till dess art och omfattning lämpligt sätt.

Finner tillsynsmyndigheten, att afvikelse från denna lag eller föreningens stadgar förekommer, skall tillsynsmyndigheten anvisa föreningen att inom viss tid hafva vidtagit de åtgärder, som pröfvas erforderliga för rättelses vinnande.

Framgår af försäkringsteknisk utredning, som enligt 81 § afgifvits för *pensionskassa*, att föreningen uppenbarligen är oförmögen att fullgöra sina utfästelser, må tillsynsmyndigheten, där den finner fortsättande af föreningens verksamhet efter oförändrade grunder vara ägnadt att medföra allvarliga missförhållanden, meddela föreningen anvisning att inom viss tid hafva vidtagit erforderliga ändringar med afseende å grunderna för verksamheten.

Befinnes förening, som blifvit registrerad enligt denna lag, drifva rörelse, hvilken är att anse såsom affärsmässig försäkringsrörelse, skall tillsynsmyndigheten anvisa föreningen att antingen vidtaga erforderliga ändringar med afseende å rörelsens art eller ock inom viss tid hafva öfverlåtit rörelsen på ett försäkringsbolag.

Har anvisning enligt denna paragraf meddelats af tillsynsmyndigheten och finnes föreningen icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, äger tillsynsmyndigheten hos rätten eller domaren göra ansökning om åläggande för föreningen att träda i likvidation. Har sådan ansökning gjorts, skall rörande kungörelse om ansökningen och förordnande af sysslomän samt angående underrättelse om sådant förordnande för registrering gälla hvad i 48 § är föreskrifvet. Styrker ej föreningen å den utsatta tiden, att meddelad anvisning behörigen efterkommits, förklare rätten, att föreningen skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

83 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende, som icke afser registrering, så ock om beslut, hvarigenom registrering vägrats, skall skriftlig

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

underrättelse ofördröjligen öfverlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, hvilken äger företråda föreningen. Innefattar beslutet åläggande, hvarom i 81 § förmåles, eller anvisning enligt 82 eller 86 §, eller har genom beslutet af förening gjord ansökning afslagits eller gillande af beslut, hvarom förmåles i 45 § andra stycket, eller registrering af anmäldt förhållande vägrats, skola i underrättelsen om beslutet skälen därför angifvas.

Är understödsförening eller annan, som enligt denna lag i ärende angående föreningen gjort framställning hos tillsynsmyndigheten, missnöjd med tillsynsmyndighetens beslut, må, vid talans förlust, besvär öfver beslutet hos Konungen anföras, där föreningens styrelse har sitt säte å ort inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands eller Väster-norrlands län, före klockan tolf å fyrtiofemte dagen, och där styrelsen har sitt säte å ort inom annan del af riket, före klockan tolf å trettionde dagen från beslutets dag.

84 §.

Närmare föreskrifter om tillsynsmyndighetens organisation samt om understödsföreningsregistrets förande och tillsynsmyndighetens verksamhet i öfrigt äfvensom angående tid och sätt för utgifvande af den i 75 § omförmälda samling och dess öfversändande till vissa myndigheter meddelas af Konungen.

85 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en nämnd, bestående af medlemmar af understödsföreningar eller ledamöter af deras styrelser, hvilken nämnd äger att sammanträda inför tillsynsmyndigheten för samråd med denna myndighet i gemensamma angelägenheter.

Bestämmelser, som endast afse understödsföreningar med godkända stadgar.

86 §.

I understödsförenings stadgar må intagas bestämmelse därom, att stadgarna skola vara godkända af tillsynsmyndigheten.

Vid pröfning af ansökning om registrering af understödsförening, i hvars stadgar sådan bestämmelse finnes intagen, skall tillsynsmyndig-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

heten tillse, att stadgarna innehålla tillfredsställande bestämmelser om premier, fondafsättning, medelförvaltning och användning af uppkommande öfverskott samt jämväl i öfrigt äro betryggande för medlemmarna och öfriga understödsberättigade. Finnes anledning till anmärkning, skall registrering vägras. Beviljas registrering, skall i registret och beviset om registreringen anmärkas, att stadgarna blifvit godkända.

Beträffande registrering af stadgeändring, hvarigenom föreskrifvits att stadgarna skola vara godkända af tillsynsmyndigheten, samt registrering af ändring i godkända stadgar, skola bestämmelserna i nästföregående stycke äga motsvarande tillämpning.

Understödsförening med godkända stadgar skall hvarje år afgifva försäkringsteknisk utredning på sätt i 81 § första och andra styckena sägs; dock att tillsynsmyndigheten må medgifva viss förening, därest dess rörelse är af mindre omfattning eller eljest skälig anledning föreligger, att afgifva sådan utredning mindre ofta, likväl minst hvar femte år. I utredningen skall såsom skuld upptagas en fond (*premiereserven*), motsvarande sammanlagda värdet af alla löpande utfästelser af understöd.

Visar det sig, att föreningens tillgångar icke äro tillräckliga för täckande af föreningens gäld och redovisning af premiereserven, eller befinnas stadgarna icke längre vara betryggande, skall tillsynsmyndigheten anvisa föreningen att inom viss tid hafva vidtagit de åtgärder, som pröfvas erforderliga för rättelses vinnande. Angående sådan anvisning gälle hvad i 82 § sista stycket stadgas om anvisning, som meddelats enligt nämnda paragraf.

87 §.

Därest understödsförening med godkända stadgar meddelar lifförsäkring, skall *premiereserven för lifförsäkringar* minst uppgå till skillnaden mellan kapitalvärdet af föreningens förbindelser på grund af löpande försäkringar och kapitalvärdet af de nettopremier, försäkrings-tagarna må hafva att ytterligare erlægga. Från kapitalvärdet af föreningens förbindelse på grund af försäkring må afräknas belopp, som föreningen i enlighet med bestämmelse i stadgarna förskjutit mot säkerhet i försäkringsbrevet inom dettas återköpsvärde. Har försäkring återförsäkrats hos svenskt försäkringsbolag, vare föreningen fritagen från förpliktelsen att för det återförsäkrade beloppet göra afsättning till premiereserv.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Varda, sedan föreningen börjat sin verksamhet, grunderna för beräkning af dess premiereserv för lifförsäkringar ändrade, och föranleder ändringen skyldighet att för äldre försäkringar i den försäkringstekniska utredningen upptaga premiereserv till högre belopp än efter förut gällande grunder, må tillsynsmyndigheten med afseende å fullgörandet af denna skyldighet medgifva föreningen sådant anstånd, att under viss tid, ej öfverstigande femton år, premiereserven för sådana försäkringar må upptagas till lägre belopp än efter de nya grunderna; dock att skillnaden årligen skall minskas i enlighet med en af tillsynsmyndigheten fastställd plan.

Tillgångar, motsvarande premiereserven för lifförsäkringar, skola redovisas:

- 1) i obligationer, som utfärdats eller garanterats af staten;
- 2) i Sveriges allmänna hypoteksbanks eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;
- 3) i fordringsbevis, utfärdade af riksbanken, bankbolag eller sparbank;
- 4) i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade af svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;
- 5) i skuldförbindelser, för hvilka föreningen äger säkerhet genom in-teckning i fast egendom inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde, så ock, med tillsynsmyndighetens medgifvande, i skuldförbindelser med säkerhet af in-teckning inom två tredjedelar af taxeringsvärdet; dock att i hvarje fall åbyggnad å egendom skall, för att in-teckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i något med vederbörligen fastställd bolagsordning försedt brandförsäkringsbolag inom riket;
- 6) i sådana af enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer, utländska statsobligationer och andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med några af de vid 1)—5) nämnda; eller
- 7) i föreningen tillhörig fastighet intill hälften eller, med tillsynsmyndighetens medgifvande, intill två tredjedelar af taxeringsvärdet; skolande i fråga om brandförsäkring af åbyggnad gälla hvad vid 5) stadgas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

88 §.

Sådan understödsförening, som afses i 87 §, skall jämväl bilda *säkerhetsfond* på sätt här nedan sägs.

Intill dess säkerhetsfonden uppgår till ett belopp, motsvarande en tjugondel af premiereserven för lif-försäkringar, skall till säkerhetsfond afsättas den behållning, som enligt den försäkringstekniska utredningen finnes hafva uppstått å rörelsen i dess helhet. Då säkerhetsfonden uppgår till ofvan sagda belopp, vare afsättning till fonden ej erforderlig; nedgår fonden under samma belopp, skall afsättning därtill ånyo vidtaga.

Nedsättning af säkerhetsfond må icke utan särskildt medgifvande af tillsynsmyndigheten äga rum, där sådant ej erfordras för betäckande af förlust, som icke kunnat ersättas genom uppkommen årsvinst.

Är föreningen befriad från skyldigheten att hvarje år afgifva försäkringsteknisk utredning, varde uppkommet öfverskott, intill dess sådan utredning afgifves, afsatt på sätt i 13 § sägs.

88 §.

Sådan understödsförening, som afses i 87 §, skall jämväl bilda *säkerhetsfond* på sätt här nedan sägs.

Intill dess säkerhetsfonden uppgår till ett belopp, motsvarande en tjugondel af premiereserven för lif-försäkringar, skall till säkerhetsfond afsättas den behållning, som enligt den försäkringstekniska utredningen finnes hafva uppstått å rörelsen i dess helhet. Då säkerhetsfonden uppgår till ofvan sagda belopp, vare afsättning till fonden ej erforderlig; nedgår fonden under samma belopp, skall afsättning därtill ånyo vidtaga.

Nedsättning af säkerhetsfond må icke utan särskildt medgifvande af tillsynsmyndigheten äga rum, där sådant ej erfordras för betäckande af förlust, som icke kunnat ersättas genom uppkommen årsvinst.

Är föreningen befriad från skyldigheten att hvarje år afgifva försäkringsteknisk utredning, varde uppkommet öfverskott, intill dess sådan utredning afgifves, afsatt på sätt i 14 § sägs.

Särskilda bestämmelser.

89 §.

Rätt till kapitalunderstöd, i hvad det icke öfverstiger tvåhundra kronor, kan ej öfverlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

Hurusom pension enligt förordnande af Konungen kan vara undantagen från utmätning, därom är stadgad i utsökningslagen.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

90 §.

Föreningsmedlemmar, som genom att öfverträda denna lag eller föreningens stadgar tillskynda föreningen skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Öfverträda styrelseledamöter, likvidatorer eller medlemmar denna lag eller föreningens stadgar och tillskyndas tredje man därigenom skada, vare de, som låtit sådant komma sig till last, ansvariga för skadan, en för alla och alla för en.

91 §.

Understödsförening vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där styrelsen enligt stadgarna har sitt säte.

92 §.

Innehålla understödsförenings stadgar förbehåll, att tvister mellan föreningen och styrelsen eller ledamot däraf eller föreningsmedlem eller annan understödsberättigad skola hänskjutas till afgörande af en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeaftal; och gälle om påkallande af förbehållets tillämpning hvad om stämning i 28 § finnes stadgadt.

3 kap. Straffbestämmelser.

93 §.

Därest understödsförening, hvilken är skyldig att söka registrering, drifver verksamhet utan att vara registrerad, straffes den, som deltagar i åtgärd å föreningens vägnar eller i beslut därom, med böter från och med fem till och med ettusen kronor.

Fortsättes under tid, då åtal pågår för förseelse som nu är sagd, samma förseelse, skall, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, dömas till de böter, som äro stadgade för sådan förseelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

94 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor straffes

1) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller likvidator i registrerad understödsförening, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å föreningssammanträde eller jämlikt bestämmelserna i 80 § ingifves till tillsynsmyndigheten, rörande föreningens angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot i registrerad understödsförening, där han använder någon föreningens tillgång för ändamål, som, efter hvad han inser, är ett annat än det, för hvilket samma tillgång är afsedd;

4) revisor i registrerad understödsförening, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å föreningssammanträde, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande föreningens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats;

5) där försäkringsteknisk utredning, som jämlikt 81 eller 86 § ingifves till tillsynsmyndigheten, är oriktig, den som mot bättre vetande upprättat utredningen eller med

94 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor straffes

1) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller likvidator i registrerad understödsförening, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å föreningssammanträde eller jämlikt bestämmelserna i 80 § ingifves till tillsynsmyndigheten, rörande föreningens angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot i registrerad understödsförening, där han *uppsåtligen* använder någon föreningens tillgång för ett annat ändamål än det, för hvilket samma tillgång är afsedd;

4) revisor i registrerad understödsförening, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å föreningssammanträde, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande föreningens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats;

5) där försäkringsteknisk utredning, som jämlikt 81 eller 86 § ingifves till tillsynsmyndigheten, är oriktig, den som mot bättre vetande upprättat utredningen eller med

(Kungl. Maj:ts förslag.)

vetskap om dess oriktighet ingifvit densamma.

Ej må straff, som i denna paragraf är stadgadt, ådömas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

95 §.

Åsidosättes föreskrift, som är meddelad i 25 §, 33 § första stycket, 35 § sista stycket, 46 § första eller tredje stycket, 66 § första stycket, 80 §, 81 § första stycket eller 86 § fjärde stycket, eller underlåter förening, som erhållit föreläggande enligt 81 § tredje stycket, att ställa sig förelägandet till efterrättelse, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Samma lag vare om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 55 §, 56 § andra stycket eller 64 § åligger.

Förseelse mot 33 § första stycket, 35 § sista stycket eller 56 § andra stycket må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl föreningen som hvarje medlem däraf.

(Utskottets förslag.)

vetskap om dess oriktighet ingifvit densamma.

Ej må straff, som i denna paragraf är stadgadt, ådömas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

95 §.

Åsidosättes föreskrift, som är meddelad i 25 §, 33 § första stycket, 35 § sista stycket, 46 § första eller tredje stycket, 66 § första stycket, 80 §, 81 § första stycket eller 86 § fjärde stycket, eller underlåter förening, som erhållit föreläggande enligt 81 § tredje stycket, att ställa sig förelägandet till efterrättelse, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Samma lag vare om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 55 §, 56 § andra stycket eller 63 § åligger.

Förseelse mot 33 § första stycket, 35 § sista stycket eller 56 § andra stycket må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl föreningen som hvarje medlem däraf.

96 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

97 §.

Försummelse att enligt bestämmelse i denna lag göra anmälan för registrering beträffande registrerad understödsförening eller att underställa tillsynsmyndigheten beslut, som i 45 § andra stycket sägs, eller att till tillsynsmyndigheten ingifva någon af de i 80 §, 81 § första och tredje styckena samt 86 § fjärde stycket omförmälda handlingarna skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

4 kap. Om undantag från lagens tillämplighetsområde.

98 §.

Hvad i denna lag är föreskrifvet skall ej äga tillämpning

1) å anstalt, för hvars utfästelser af understöd staten eller kommun är ansvarig, eller å sådan pensionskassa för i offentlig tjänst anställda personer, hvilken af Konungen förklarats undantagen från lagens tillämpning;

2) å fackförening, fackförbund eller annan liknande förening för vårdande af yrkesangelägenheter af anledning att densamma meddelar understöd vid arbetslöshet.

Anstalt eller pensionskassa, hvarom ofvan vid 1) förmäles, vare dock pliktig att angående sin verksamhet göra anmälan och lämna uppgifter i enlighet med de föreskrifter, Konungen meddelar.

5 kap. Öfvergångsbestämmelser.

99 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1913.

Understödsförening, som då äger bestånd, vare dock ej skyldig att söka registrering förr än tre år förflutit från lagens trädande i kraft. Med afseende å dylik förening skola

99 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1913.

Understödsförening, som då äger bestånd, vare dock ej skyldig att söka registrering förr än tre år förflutit från lagens trädande i kraft. Med afseende å dylik förening skola

(Kungl. Maj:ts förslag.)

bestämmelserna i 4 § ej äga tillämpning under nämnda tre år, och skall hvad i 4 § första stycket stadgas, icke utgöra hinder för föreningen att i fråga om rättigheter och skyldigheter, som uppkommit före utgången af sagda tid, jämväl därefter söka, kära eller svara.

I öfrigt gälle, beträffande understödsförening, som äger bestånd vid tiden för lagens trädande i kraft, följande undantag från lagens bestämmelser:

1) Hvad i 2 § andra stycket är stadgadt utgör ej hinder att med högre belopp, än där sägs, utbetala kapitalunderstöd, som blifvit utfäst före föreningens registrering. Där-est föreningen vid tiden för lagens trädande i kraft bereder och under minst två år därförut beredt kapitalunderstöd till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem, må föreningen jämväl efter registreringen, oaktadt stadgarna icke blifvit godkända, utfästa och utbetala sådant understöd till samma belopp, dock ej högre än ettusen kronor. Bildas understödsförening för öfvertagande af sjukkassas rörelse i hvad den afser meddelande af begravningshjälp, må, där tillsynsmyndigheten finner skäligt så medgifva, i fråga om tillämpning af de ofvan i detta stycke meddelade bestämmelserna sjukkassan och understödsföreningen räknas såsom en och samma förening.

(Utskottets förslag.)

bestämmelserna i 5 § ej äga tillämpning under nämnda tre år, och skall hvad i 5 § första stycket stadgas icke utgöra hinder för föreningen att i fråga om rättigheter och skyldigheter, som uppkommit före utgången af sagda tid, jämväl därefter söka, kära eller svara.

I öfrigt gälle beträffande understödsförening, som äger bestånd vid tiden för lagens trädande i kraft, följande undantag från lagens bestämmelser:

1) Hvad i 3 § andra stycket sägs angående utbetalning af kapitalunderstöd skall ej äga tillämpning med afseende å understöd, som blifvit utfäst före föreningens registrering. Därest föreningen vid tiden för lagens trädande i kraft bereder och under minst två år därförut beredt kapitalunderstöd till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem, må föreningen jämväl efter registreringen, oaktadt stadgarna icke blifvit godkända, utfästa och utbetala sådant understöd till samma belopp, dock ej högre än ettusen kronor. Bildas understödsförening för öfvertagande af sjukkassas rörelse i hvad den afser meddelande af begravningshjälp, må, där tillsynsmyndigheten finner skäligt så medgifva, i fråga om tillämpning af de ofvan i detta stycke meddelade bestämmelserna sjukkassan och understödsföreningen räknas såsom en och samma förening.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

2) Innehålla föreningens stadgar bestämmelse därom, att för giltighet af beslut om stadgeändring fordras fastställelse af Konungen eller viss myndighet, skall efter föreningens registrering sagda bestämmelse icke äga tillämpning beträffande sådan stadgeändring, hvarom i 44 § andra stycket förmäles.

3) Är föreningen enligt 81 § första stycket skyldig att afgifva försäkringsteknisk utredning äger tillsynsmyndigheten att utsätta lämplig tid, jämväl innan fem år förflutit efter föreningens registrering, då sådan utredning första gången skall afgifvas.

4) Därest för sådan förening, som i 87 § afses, yppar sig svårighet att för äldre lifförsäkringar vid tiden för registreringen afsätta premiereserv till belopp, som i nämnda paragraf föreskrifves, må tillsynsmyndigheten med afseende å fullgörandet af denna skyldighet medgifva föreningen sådant anstånd, att under viss tid, ej öfverstigande tjugufem år, premiereserven för sådana försäkringar må upptagas till lägre belopp, under villkor att skillnaden årligen minskas i enlighet med en af tillsynsmyndigheten fastställd plan.

(Utskottets förslag.)

2) Innehålla föreningens stadgar bestämmelse därom, att för giltighet af beslut om stadgeändring fordras fastställelse af Konungen eller viss myndighet, skall efter föreningens registrering sagda bestämmelse icke äga tillämpning beträffande sådan stadgeändring, hvarom i 44 § andra stycket förmäles.

3) Är föreningen enligt 81 § första stycket skyldig att afgifva försäkringsteknisk utredning, äger tillsynsmyndigheten att utsätta lämplig tid, jämväl innan fem år förflutit efter föreningens registrering, då sådan utredning första gången skall afgifvas.

4) Därest för sådan förening, som i 87 § afses, yppar sig svårighet att för äldre lifförsäkringar vid tiden för registreringen afsätta premiereserv till belopp, som i nämnda paragraf föreskrifves, må tillsynsmyndigheten med afseende å fullgörandet af denna skyldighet medgifva föreningen sådant anstånd, att under viss tid, ej öfverstigande tjugufem år, premiereserven för sådana försäkringar må upptagas till lägre belopp, under villkor att skillnaden årligen minskas i enlighet med en af tillsynsmyndigheten fastställd plan.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2) att Riksdagen måtte godkänna följande genom ifrågakvarande proposition framlagda förslag till

Lag om ändrad lydelse af 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse.

Härigenom förordnas, att 162 och 163 §§ i lagen om försäkringsrörelse skola erhålla följande ändrade lydelse:

162 §.

Beträffande *ömsesidigt försäkringsbolag, som bildas för öfvertagande af understödsförenings rörelse eller viss del däraf* på sätt i lagen om understödsföreningar sägs, skall hvad som stadgas här ofvan i 2 § angående stiftare, i 66 § under 13) och angående bestämmelser om sådant sammanträde, som i 74 § sägs, i 71—75 §§ samt i 76 § under 3) ej äga tillämpning.

Genom beslut å understödsförenings sammanträde, hvarigenom förslag om öfverlåtelse af rörelsen eller någon del däraf på sådant bolag slutligen antagits, skall bolaget anses bildadt och det framlagda förslaget till bolagsordning och bestämmelser angående grunderna för bolagets verksamhet anses antaget; och skola val af styrelse och revisorer verkställas å nämnda föreningssammanträde eller, därest andra än de vid föreningssammanträdet röstberättigade äga att deltaga i valen, å särskildt sammanträde, som skall utlysas på sätt i lagen om understödsföreningar är stadgadt.

Sedan föreningens beslut om öfverlåtelsen blifvit gilladt af tillsynsmyndigheten, skall bolagets styrelse söka Konungens stadfästelse å bolagsordningen och de öfriga grunderna för bolagets verksamhet.

Då stadfästelse erhållits, skall ansökning göras om bolagets registrering.

I fråga om *ömsesidigt försäkringsbolag, hvars verksamhet endast afser att meddela försäkring af egendom inom ett län*, skall af denna lags förestående bestämmelser, förutom de i sista momentet af denna § angifna lagrum, i tillämpliga delar allenast gälla hvad i 1, 3, 63, 64, 66, 68, 69, 71, 74, 75, 77—79, 81—91, 94—120, 122, 131, 132,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

134—138 och 158—161 §§ stadgas, dock att sådan uppgift angående bolagets verksamhet och ställning, hvarom i 134 § under 2) förmåles, skall införas, i stället för i allmänna tidningarna, i den stads tidning, där Konungens befallningshafvande har sitt säte, eller, om flera tidningar där utgifvas, i tidning, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas.

De, som vilja stifta ömsesidigt försäkringsbolag, hvarom nu är sagdt, skola upprätta fullständig bolagsordning samt därå söka Konungens befallningshafvandes stadfästelse. Konungens befallningshafvande pröfvar bolagsordningens öfverensstämmelse med denna lag samt lag och författning i öfrigt, så ock om och i hvad mån särskilda bestämmelser därutöfver må erfordras.

Å beslut om ändring i stadfäst bolagsordning skall ock sökas Konungens befallningshafvandes stadfästelse.

Firman skall innehålla ordet »försäkring» och angifva området för bolagets verksamhet samt tydligt skilja sig från andra, hos samma myndighet förut enligt bestämmelserna i denna paragraf införda, ännu bestående firmor.

Sedan bolaget bildats och styrelse blifvit utsedd, skall ansökning om bolagets registrering af styrelsen göras. Sådan ansökning skall innehålla ej mindre uppgift å styrelseledamöternas fullständiga namn äfvensom om deras hemvist, än ock, där bolagets firma ej skall tecknas af styrelsens alla ledamöter gemensamt, uppgift å den eller dem, som äro berättigade att teckna firman, samt vara åtföljd af:

1) Konungens befallningshafvandes beslut om stadfästelse, i två styrkta afskrifter;

2) protokoll, utvisande att beslut fattats om bolagets bildande och att styrelse blifvit utsedd;

3) samtliga teckningslistor i hufvudskrift och styrkt afskrift.

Stadfäst ändring i bolagsordningen skall, vid det i 160 § stadgade äfventyr, ofördröjligen anmälas för registrering. Vid ansökning härom skall styrelsen foga två styrkta afskrifter af Konungens befallningshafvandes beslut om den å ändringen meddelade stadfästelse.

Hos Konungens befallningshafvande skall föras register för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola beträffande ömsesidigt försäkringsbolag, hvarom nu är fråga, anmälas eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrifvet.

Beviljas bolags registrering, låte Konungens befallningshafvande i registret införa:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

- 1) dagen för beslutet om bolagets bildande;
- 2) bolagets firma;
- 3) föremålet för bolagets verksamhet;
- 4) den ort, där styrelsen har sitt säte;
- 5) huru för bolagets förbindelser skall ansvaras;
- 6) huruvida och i hvilken utsträckning styrelsen må äga för bolaget upptaga lån;
- 7) styrelseledamöternas fullständiga namn och hemvist;
- 8) hvilken eller hvilka bland styrelseledamöterna äro berättigade att teckna firman;
- 9) huru kallelse till bolagsstämma skall ske och andra meddelanden kungöras delägarne eller röstberättigade, som ej äro delägare.

Det ena exemplaret af Konungens befallningshafvandes beslut om stadfästelse skall, försedt med bevis om registreringen, jämte teckningslistorna i hufvudskrift, till sökanden återställas.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den, där registrering beviljas, i registret anmärkas. Registreras ändring i bolagsordningen, skall ena afskriften af Konungens befallningshafvandes beslut om stadfästelse å ändringen till sökanden återställas, försedd med bevis om registreringen. Sker ändring i firman, skall ny, fullständig inskrifning i registret göras.

Menar någon, att en i registret verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande föras vid rådstufvurätten i den stad, där Konungens befallningshafvande har sitt säte.

Hvad i 147 § 2 mom., 148 och 149 §§, 153 § 1 och 3 mom. samt 154, 156 och 157 §§ är stadgadt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om registrering och register, hvarom nu är sagdt; dock att de kungörelser, som i 153 § 1 mom. och 156 § omförmälas, skola införas, i stället för i allmänna tidningarna, i ortstidningen, samt att hvad i 157 § är sagdt om verkan af kungörande i allmänna tidningarna i stället skall gälla kungörande i ortstidningen.

163 §.

Hvad ofvan i denna lag är föreskrifvet skall ej äga tillämpning å:

- a) anstalt, som inrättats af staten;

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

- b) anstalt, som allenast meddelar försäkring mot förlust å skuldebref eller andra värdehandlingar;
 c) ränte- och kapitalförsäkringsanstalt;
 d) ömsesidigt försäkringsbolag för försäkring af egendom å landsbygden, hvars verksamhetsområde är mindre än ett härad;
 e) sjukkasse eller understödsförening.
- Anstalt, hvarom ofvan under b), c) och d) förmäles, vare dock pliktig att angående sin verksamhet göra anmälan och lämna uppgifter i enlighet med de föreskifter, Konungen meddelar.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1913.

3) att Riksdagen i anledning af Kungl. Maj:ts förenämnda proposition måtte för sin del antaga följande förslag till

Lag om ändring i vissa delar af lagen om sjukkassor den 4 juli 1910.

Häri genom förordnas, att 3, 87, 105 och 106 §§ i lagen om sjukkassor den 4 juli 1910 skola erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

För registrerad sjukkassas förbindelser häfta allenast kassans tillgångar, förfallna men ej guldna afgifter inräknade.

87 §.

Företer sjukkassas registrerade firma likhet med en i föreningsregister, sjukkasseregister, understödsföreningsregistret eller försäkrings-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

register tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda sjuk-kassan att efter viss tid använda förstnämnda firma äfvensom ålägga sjuk-kassan det skadestånd, som pröfvas skäligt.

Menar någon eljest, att en i sjuk-kasseregister verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande samt om skadestånd föras vid domstol.

105 §.

Innan sjuk-kassa blifvit registrerad enligt denna lag, kan den ej förvärfva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara.

Handla ledamöter af kassans styrelse eller medlemmar af kassan eller andra å kassans vägnar, innan den blifvit registrerad, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

106 §.

Oregistrerad sjuk-kassa må, där medlemsantalet uppgår till minst femtio, ej utfästa eller utbetala högre begrafningshjälp än tvåhundra kronor.

Öfverträdes detta förbud, straffes den, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, med böter från och med fem till och med ettusen kronor.

Fortsättes under tid, då åtal pågår för förseelse som nu är sagd, samma förseelse, skall, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, dömas till de böter, som äro stadgade för sådan förseelse.

106 §.

Oregistrerad sjuk-kassa må, där den består af flera än femtio medlemmar, ej utfästa eller utbetala högre begrafningshjälp än tvåhundra kronor.

Öfverträdes detta förbud, straffes den, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, med böter från och med fem till och med ettusen kronor.

Fortsättes under tid, då åtal pågår för förseelse som nu är sagd, samma förseelse, skall, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, dömas till de böter, som äro stadgade för sådan förseelse.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1913.

Utan hinder af hvad i 105 § första stycket stadgas, må rättighet, som uppkommit, innan denna lag träd i kraft, jämväl därefter göras gällande mot sjukkassa, och skall det i 106 § gifna förbud ej äga tillämpning i fråga om utbetalning af begravningshjälp, som blifvit utfäst före lagens trädande i kraft.

Stockholm den 28 mars 1912.

På lagutskottets vägnar:

JOHAN WIDÉN.

Reservationer.

Förslaget till lag om understödsföreningar.

Beträffande lagförslaget i dess helhet.

Herrar *Lindhagen* och *Persson i Norrköping* hafva anfört:

»Understödsföreningarna äro ett viktigt led i den stora folkliga rörelsen att genom själfhjälp förbättra samhällsmedlemmarnes ekonomiska läge. De ha därför anpassat sig efter skilda förhållanden och framträda i växlande former. En lagstiftning, som på detta område vill hjälpa och icke i stället stjälpa, måste enligt vårt förmenande begynna varsamt och framför allt undvika att lägga enformiga regler på

detta mångskiftande lif. Att utgå ifrån att hela denna rörelse skall genom lagens mellankomst snarast möjligt uppbyggas på strängt försäkringstekniska grunder är säkerligen ett dogmatiskt åskådningssätt, som kan vålla mycken skada och verka hämmande på de enskildes sträfvanden för sin ekonomiska välfärd med de naturliga utvägar, som stå dem till buds.

Under sådana förhållanden synes en lagstiftning böra till en början omfatta företrädesvis de större och betydelsefullare föreningarna, så att den ej drabbar det bestående i blindo och någon erfarenhet kan vinnas om lagens verkningar. De öfriga föreningarna med en mera mångskiftande organisation böra sålunda, synes det oss, lämpligen åtminstone tills vidare lämnas utanför lagen och de olägenheter, som däraf möjligen skulle kunna uppkomma för en eller annan förening, afhjälpas genom att tillåta hvarje förening, som så önskar, att komma in under lagen genom inregistrering. Det bör således uppdragas en lämplig gräns, som skiljer mellan understödsföreningar, för hvilka lagen skall gälla, och understödsföreningar af mera ideell natur, hvilka tillsvidare lämnas oberörda i sitt nuvarande fria lif och sina nuvarande rättigheter. Förhållandet blefve väsentligen jämförligt med fjolårets lagstiftning, som omfattade ekonomiska föreningar, men lämnade ideella föreningar oberörda.

Den kungl. propositionen har icke inlåtit sig på en sådan tudelning af understödsföreningarna och det måste då möta ganska stora vanskligheter för Riksdagen att finna den rätta urskiljningen bland den stora mångfald föreningar, som det här gäller.

Dessutom möter i propositionens förslag många detaljbestämmelser, som med vår ofvannämnda utgångspunkt måste betecknas såsom en ovarsam lagstiftning på detta ömtåliga område.

Ett sådant stadgande anses från föreningshåll vara den bestämmelse, som lägger i tillsynsmyndighetens hand att efter godtfinnande bedöma, när en föreningsrörelse kan sägas drifvas affärsmässigt (§ 1 och § 82, fjärde stycket). Det är därför en allmänt uttalad önskan från föreningshåll, att i lagen måtte inrymmas en definition på hvilka rörelser skulle anses som affärsmässiga, på sätt 1905 års kommittéförslag också stadgade. En sådan definition får naturligtvis anpassa sig efter för handen varande förhållanden och sedan ändras, om utvecklingen kräfver det, hvilket ock synes varit nämnda kommittéförslags mening. Då emellertid 1905 års formulering, enligt hvad för utskottet blifvit uppgifvet, till äfventyrs ej vidare kan anses fullt motsvara de nyaste företeelsernas kraf, samt det för oss varit synnerligen vanskligt

att kunna förorda en annan passande formulering, ehuru väl ett förslag därtill blifvit oss benäget förelagdt, så ligger äfven häri en anledning till ärendets återremitterande till Kungl. Maj:t.

Äfven åtskilliga andra bestämmelser i Kungl. Maj:ts förslag, som föranlett oss till nedanstående reservationer och äfven till en erinran om socialstyrelsens sannolika företråde framför försäkringsinspektionen såsom tillsynsmyndighet, skulle genom en sådan återremiss kunna undergå en mera tillfredsställande granskning, än Riksdagen kan vara i tillfälle att ägna desamma.

På grund häraf och under betonande vidare af det orättvisa och hårda slag, som äfven utskottet riktat mot de föreningar, hvilka dock enligt utskottets mening skulle vara väsentligen undantagna från lagen genom att i § 5 fränkänna dem den rättspersonlighet, som de nu äga och som i fjolårets lagstiftning ideella föreningar fått behålla, nödgas vi hemställa:

att Riksdagen ville, med afslag å propositionen angående lag om understödsföreningar, i skrifvelse anhålla, att Kungl. Maj:t måtte till nästa Riksdag framlägga förslag till lag allenast om vissa understödsföreningar samt beträffande förslaget detaljer i öfrigt vidtaga de ändringar, som på grund af de vid denna Riksdag framkomna anmärkningar kunna anses af förhållandena påkallade.»

§ 1.

Herrar *Persson i Norrköping* och *Lindhagen* hafva anført:

»Bland de i förevarande § uppräknade särskilda exemplen på understödsförenings verksamhet omnämnes äfven understöd vid arbetslöshet. Lagrådet har ansett detta exempel ej böra särskildt framhållas, enär sannolikt ingen fristående understödsförening funnes med ändamål att bereda arbetslöshetsunderstöd. Med anledning af denna lagrådets anmärkning har chefen för civildepartementet i statsrådsprotokollet anført, att det för närvarande lär finnas *en* förening med ändamål att lämna understöd vid arbetslöshet, samt därjämte anført, »att fråga om arbetslöshetsförsäkring numera enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 november 1911 är föremål för utredning. Då det icke är osannolikt, att denna utredning kan leda till åtgärder från det allmännas sida, hvilka befordra uppkomsten af understödsföreningar för meddelande af arbetslöshets-

understöd, har meddelandet af dylikt understöd icke ansetts böra uteslutas från exemplen å understödsförenings verksamhet.»

Det förefaller vara ganska naturligt, att lagstiftning angående arbetslöshetskassor bör anstå intill dess att den nämnda utredningen är färdig. För närvarande finnes ingen som helst utredning om denna sak, alltså ej heller minsta garanti för att här ifrågavarande lag är lämplig för blifvande arbetslöshetskassor. Att den *ej* är lämplig för de arbetslöshetskassor, som redan finnas och som äro förbundna med fackföreningsrörelsen, synes ha varit fullt insedt, när det i 98 § i denna lag är särskildt bestämdt, att lagen *ej* skall äga tillämpning på dessa kassor.

Då det under vissa förhållanden kan förutsättas, att arbetslöshetskassorna i framtiden ej komma att på samma sätt som nu vara förbundna med fackföreningarna, utan möjligen komma att intaga en i visst afseende mera fristående ställning, torde det vara förenadt med stora vådor att nu, då ingen som helst utredning föreligger, pressa dessa föreningar in under en lag, som är skrifven för föreningar med helt andra uppgifter.

På grund häraf anse vi, att föreningar uteslutande för understöd vid arbetslöshet bör för närvarande i § 98 helt undantagas från lagen, och bör således äfven detta exempel: '*eller vid arbetslöshet*' i 1 §:s femte stycke utgå.»

§ 2.

Herrar *Widén, Söderbergh, Stårner, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken* och *Olsson i See* hafva anfört:

»Då vi ansett, att utskottet bort gå längre än som skett i att befria de mindre understödsföreningar, hvilka ej äro att hänföra till pensionskassor, från registreringsskyldighet, hafva vi ansett att 2 § i förslaget till lag om understödsföreningar bort erhålla följande lydelse:

Pensionskassa, som består af flera än femtio medlemmar, skall registreras i enlighet med hvad i denna lag sägs.

Annan understödsförening skall registreras, så framt den utfäster eller utbetalar understöd, utgående i kapital en gång för alla (*kapitalunderstöd*), till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem och består af flera än etthundra medlemmar.

Understödsförening, som icke enligt hvad ofvan stadgas är skyldig att söka registrering, må kunna registreras, därest den består af minst fem medlemmar.

Häraf föranledes jämväl en ändring i 106 § af lagen om ändring i vissa delar af lagen om sjukkassor den 4 juli 1910.»

Herrar *Persson i Norrköping* och *Lindhagen* hafva yttrat:

»I öfverensstämmelse med der uppfattning som af oss uttalats i vår motivering beträffande lagförslaget i sin helhet och äfven af utskottet väsentligen delats, nämligen att åtskilliga föreningar på grund af sin ringa omfattning eller andra orsaker ej böra ingå under lagen, äro vi eniga med utskottet därutinnan att en begränsning af registreringskyldighet bör äga rum. Däremot anse vi, med hänsyn till den varsamhet, hvarmed man enligt vår uttalade uppfattning bör börja beträda denna lagstiftning, att utskottet ej tillräckligt tillgodosett förenämnda synpunkt. Och då ett understöd för en gång till en medlem intill ett belopp af 500 kronor i flera fall, äfven från sakkunnigt håll, ansetts som en lämplig gränslinje mellan större och mindre föreningar, ha vi ansett, att för närvarande gränsen i denna paragraf också bör uppdragas på detta sätt och samtidigt förbindas med en fordran på det af utskottet allenast alternativt upptagna medlemsantalet.

Vi hemställa därför att 2 § måtte erhålla följande lydelse:

Pensionskassa, som består af flera än femtio medlemmar, skall registreras i enlighet med hvad i denna lag sägs.

Annan understödsförening skall registreras, såframt den utfäster eller utbetalar understöd, utgående i kapital en gång för alla (kapitalunderstöd) till högre belopp än *femhundra* kronor för en medlem, och består af flera än tvåhundra medlemmar.

Understödsförening, som icke enligt hvad ofvan stadgas är skyldig att söka registrering, må kunna registreras, därest den består af minst fem medlemmar.»

§ 3.

Herr *Persson i Norrköping*, med hvilken herr *Lindhagen* instämt, har anfört:

»Förevarande § bestämmer i sin sista del, att förening, som utfäster eller utbetalar kapitalunderstöd till högre belopp än tvåhundra kronor för en medlem, skall ha af tillsynsmyndigheten godkända stadgar. Däraf

följer, att sådan förening enligt 86 § skall ha för tillsynsmyndigheten tillfredsställande bestämmelser om premier, fondafsättning, medelförvaltning, om användning af uppkommande öfverskott, äfvensom, enligt Kungl. Maj:ts och utskottets förslag, hvarje år upprätta och afgifva en vidlyftig och kostsam försäkringsteknisk utredning. Vidare skall, jämlikt 87 §, föreningens premiereserv minst uppgå till skillnaden mellan kapitalvärdet af föreningens förbindelser på grund af löpande försäkringar och kapitalvärdet af de nettopremier försäkringstagarna må hafva att ytterligare erlägga. Slutligen skall föreningen jämväl bilda en säkerhetsfond, efter vissa bestämmelser i 88 §. Om sådan förening brister i någon sina enligt lagen sålunda ålagda många och stränga villkor, äger tillsynsmyndigheten hos rätten eller domaren göra ansökning om åläggande för föreningen att träda i likvidation.

Enligt mitt förmenande äro dessa bestämmelser alldeles för stränga för föreningar, som meddela blott kapitalunderstöd, hvarför understödsbeloppet bör höjas från 200 till 500 kronor. För denna min uppfattning gifves ytterligare stöd dels af den konferens för Sveriges understödsföreningar, som afhölls i Stockholm den 6 och 7 mars 1911, och dels af 1903 års kungl. kommitté, hvilka båda stannat vid nu föreslaget belopp.

På grund häraf och i konsekvens med mitt förslag i föregående §, föreslår jag att beloppet *tvåhundra kronor* i § 3 sista stycket ändras till *femhundra kronor.*»

§ 5.

Herrar *Lindhagen* och *Persson i Norrköping* hafva yttrat:

»Som förut erinrats synes oss denna lag böra omfatta endast sådana understödsföreningar, som åläggas registreringsskyldighet eller frivilligt låta inregistrera sig. Men äfven om man, såsom utskottet föreslagit, låter jämväl de öfriga formellt ingå under lagen, så bör detta lika litet som enligt den andra metoden föranleda, att man beröfvar dem den rättskapacitet, som de nu hafva. Den lättnad utskottet velat gifva de mindre föreningarne genom att undantaga dem från lagen tar utskottet väsentligen tillbaka genom att låta dem köpa denna befrielse med förlusten af sin rätt att göra sig rättsligt gällande, hvilket utsätter dem för ett bekymmersamt osäkerhetstillstånd och vanskligheter af flera slag. Indirekt verkar detta dessutom såsom ett tvång till inregistrering under lagen, hvarifrån ju dessa föreningar skulle befrias. Det är svårt att förstå en om-

tanke och välvilja mot de mindre föreningarne, som tar sig sådana uttryck.

Af dessa skäl anse vi denna paragrafs första stycke böra omredigeras i angifvet syfte och för tydlighetens skull där äfven framhållas, att förening, som ej är registreringsskyldig, bibehåller sin nuvarande rättsställning. Vi föreslå sålunda exempelvis följande lydelse:

Innan *registreringspliktig* understödsförening blifvit registrerad, kan den ej förvärfva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara. *Annan understödsförening, som ej låtit inregistrera sig, bibehåller den rättsställning, som sådan förening hitintills enligt rättstillämpningen åtnjutit.»*

Herrar *Jansson i Edsbäcken* och *Olsson i See* ha instämt i förestående yrkande.

§ 69.

Herrar *Persson i Norrköping* och *Lindhagen* hafva anført:

»Förevarande § föreskrifver att registrering och tillsyn å understödsföreningar handhafvas af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet. I statsverkspropositionen under sjätte hufvudtiteln begäres ett anslag till försäkringsinspektionen för att bereda denna myndighet tillfälle att utöfva berörda tillsynsmyndighet öfver understödsföreningarna. Detta motiveras i korthet sagdt därmed, att det torde vara mest ändamålsenligt, att åtminstone under nuvarande förhållanden försäkringsinspektionen utses till tillsynsmyndighet.

Mot en sådan anordning kunna befogade invändningar göras och hafva äfven från många understödsföreningar och andra håll framkommit. Redan 1905 års kommittébetänkande rörande understödsföreningarna delade dessa betänkligheter. Visserligen gafs ett visst erkännande åt försäkringsanstaltens sakkunskap, men å andra sidan anföres i betänkandet följande:

»Emellertid äro försäkringsinspektionens organisation och verksamhetsätt speciellt anpassade för utöfvande af tillsyn öfver de affärsmässigt drifna försäkringsbolagen, ett förhållande, som särskildt tagit sig uttryck däri, att kostnaderna för densamma uteslutande bestridas genom särskild beskattning af dessa bolag. I förslaget däremot afses föreningar och kassor, hvilka hafva till uppgift att utan

några egentliga driftkostnader bereda medlemmarna understöd på billigaste villkor. På någon beskattning af dessa föreningar, som i regel skulle röra sig allenast med afgifter i det närmaste motsvarande den s. k. nettopremien och utan några afsevärda tillägg för bestridande af förvaltningskostnader och dylikt, kan därför ej tänkas, utan bör väl tvärtom, om tillsynen för dem skall kunna blifva en häfstång till fortsatt utveckling, kostnaderna för densamma bestridas af statsmedel. Vidare, och detta gäller äfven det fåtal större lifförsäkringsföreningar, som stå de affärs-mässiga företagen nära, måste understödsföreningarna, af lätt insedda skäl och särskildt just emedan de arbeta med jämförelsevis låga afgifter, ofta behandlas efter andra synpunkter jämväl i tekniskt hänseende än de rena affärsföretagen. Redan af dessa anledningar och då därjämte som bekant mellan affärsbolagen och vissa grupper af understödsföreningarna en mer eller mindre utpräglad rivalitet gör sig gällande, skulle den ifrågavarande uppgiftens öfverlämnande åt försäkringsinspektionen medföra svårigheter och ej heller vara ägnadt att bland de ifrågavarande föreningarna alstra det förtroende för myndigheten, som utgör ett viktigt villkor för vinnande af det med lagförslaget åsyftade ändamålet».

Kommitterade framhålla därför inrättande af en särskild tillsynsmyndighet såsom önskvärd och yttre därom ytterligare bland annat:

»Härtill kommer, att enligt kommitterades afsikt myndighetens verksamhet icke skulle vara inskränkt allenast till den direkta tillsynen, utan skulle omfatta äfven och det rent af som hufvudsak ett hjälpende och rådande i såväl tekniskt som formellt hänseende vid föreningars bildande och fortsatta utveckling. Den sociala betydelse, de föreningar, om hvilka nu är fråga, äga och säkerligen ännu mer i en framtid komma att få, gifver dem fullgiltiga anspråk på behöfligt biträde i berörda hänseenden från det allmännas sida. En uppgift af den säregna beskaffenhet och den omfattning, som sålunda skulle tillkomma den särskilda tillsynsmyndigheten, kan säkerligen icke på ett tillfredsställande sätt fyllas annat än af en myndighet, som helt ägnar sig åt densamma och för hvilken den under alla förhållanden måste förblifva hufvudsak.»

Det är hufvudsakligen dylika, såsom oss synes, fullt riktiga skäl, som anförts äfven från försäkringshåll, då man förordat den blifvande socialstyrelsen eller sjukkassornas tillsynsmyndighet såsom den myndighet, hvilken skall hafva öfverinseendet öfver understödsföreningarna. Enligt det upprättade förslaget till socialstyrelse skall inom den upprättas en särskild byrå för socialförsäkring och skall under denna byrå förläggas äfven sjukkassorna. Det torde i sammanhang härmed förtjäna omnämnas, att vid sjukkasselagens behandling afslog Riksdagen en väckt motion om att lägga sjukkassorna under försäkringsinspektionen såsom tillsynsmyndighet.

Egentligen borde dessutom i lagen fastslås, hvilken myndighet som skall utöfva tillsynen, och en så viktig sak för hela lagens tillämpning icke vara öfverlämnad åt administrativt åtgörande. Med den

uppfattning vi ofvan uttalat, synes oss Riksdagen åtminstone böra med antagande af en lag i ämnet förbinda det villkor, att socialstyrelsen skall blifva tillsynsmyndighet.»

§ 81.

Vid denna § har reservation afgifvits af herrar *Jansson i Edsbäcken* och *Olsson i See*.

§ 82.

Herrar *Lindhagen* och *Persson i Norrköping* hafva vid denna § hänvisat till hvad de i fråga om lagförslaget i dess helhet anfört beträffande behovet af en definition på begreppet affärsmässig rörelse.

§ 86.

Reservationer hafva beträffande denna § afgifvits

dels af herrar *Jansson i Edsbäcken* och *Olsson i See*;

dels ock af herrar *Persson i Norrköping* och *Lindhagen*, som anfört:

»I förevarande §:s fjärde stycke bestämmes, att understödsförening med godkända stadgar skall hvarje år afgifva försäkringsteknisk utredning. Detta åliggande förefaller oss alltför strängt och kommer, särskildt i fråga om de mindre föreningarna, att åstadkomma åtskilligt besvär och oskäligen kostnader. Dessa föreningar äro ju i allmänhet tillkomna och afsedda för att, utan några egentliga driftkostnader, bereda medlemmarna understöd på billigaste villkor. Den förevarande lagens afsikt bör väl egentligen vara till hjälp för dessa föreningars vidare utveckling. Med detta låter sig näppeligen förenas ett påläggande af stora besvär och dryga kostnader utan något ekonomiskt bistånd.

Giltiga skäl synas ej heller framlagda för att dessa understödsföreningar skola oftare än pensionskassorna afgifva försäkringsteknisk utredning, utan torde det vara alldeles tillräckligt, om en sådan äfven af dem aflämnas hvart femte år. Detta desto mer, som understödsföreningarna i fråga äro skyldiga att för hvarje år ingifva de i § 80 omförmälda handlingarna, hvilka gifva tillsynsmyndigheten möjlighet att, om den så anser erforderligt, låta upprätta en sådan utredning. Nedsettes tiden till hvart femte år, så bör, med föranledande af öfriga be-

stämmelser, mindre föreningar helt befrias från att på egen bekostnad aflämna försäkringsteknisk utredning.

På detta sätt vinnes också i förevarande afseende likställighet mellan understödsförening med godkända stadgar och pensionskassa, hvilka båda slag af understödsföreningar enligt uttalande i 1905 års kommittébetänkande härutinnan kunde anses likvärdiga.

På grund häraf yrkas, att 86 §, fjärde stycket, erhåller följande förändrade lydelse:

Understödsförening med godkända stadgar skall *hvert femte år* afgifva försäkringsteknisk utredning på sätt i 81 § första och andra styckena sägs; dock att tillsynsmyndigheten må *befria* viss förening, därest dess rörelse är af mindre omfattning eller eljest skälig anledning föreligger, *från att afgifva sådan utredning*. I utredningen skall såsom skuld upptagas en fond (premiereserven) motsvarande sammanlagda värdet af alla löpande utfästelser af understöd.»

§ 88.

Herr *Stärner* har ansett, att bestämmelserna i denna § om afsättning till *säkerhetsfonden* bort bringas i öfverensstämmelse med gällande föreskrifter för ömsesidiga försäkringsbolag, så att 2:a stycket i paragrafen erhöle följande lydelse:

»Intill — — — lifförsäkringar, skall till säkerhetsfond afsättas *minst hälften af* den behållning — — vidtaga.»

§ 95.

Herr *Persson i Norrköping* har anfört:

»I förevarande § finnes stadgadt böter från 5 till 300 kronor för åsidosättande af föreskrifterna i ej mindre än 12 olika paragrafer. Strängare bötesstraff finnes stadgadt i ett tiotal andra fall i lagförslaget. Förevarande lagförslag är sålunda mycket generöst med bötesstraff mot de i juridiken oskolade arbetare och vederlikar, som i stor utsträckning

bära upp och leda den understödsföreningsrörelse, som nu är ämnad att välsignas med 99 omständliga och för menige man svårbegripliga lagparagrafer. Att söka få bort några af straffbestämmelserna lärer väl numera på vissa håll betraktas nästan som ett angrepp på den lagliga ordningen. Som försvar vill jag dock anförä, att i de sakkunniges betänkande år 1905 angående understödsföreningar nöjde man sig med ungefär hälften så många bötesbestämmelser som i nu förevarande lagförslag.

I ett fall har genom utskottets betänkande bötesbestämmelse skärpts utöfver Kungl. Maj:ts förslag, nämligen i 35 § sista stycket, där styrelse åligger vid risk af böter från 5 till 300 kronor att senast *två* veckor från beslutets dag hålla protokollet tillgängligt för föreningsmedlemmarna. I Kungl. Maj:ts förslag lämnades fyra veckors nådatid. I 1905 års kommittéförslag fanns ingen motsvarande bötesstraffbestämmelse.

Jag tillåter mig hemställa till Riksdagen att med ändring af utskottets förslag till förevarande 95 § första stycket utesluta orden: *35 § sista stycket.*»

§ 98.

Herrar *Persson i Norrköping* och *Lindhagen* hafva anført:

»I mom. 2 af förevarande § stadgas, att hvad i denna lag är föreskrifvet skall ej äga tillämpning å fackförening, fackförbund eller annan liknande förening för vårdande af yrkesangelägenheter af anledning att densamma meddelar understöd vid arbetslöshet.

I konsekvens härmed torde samma bestämmelse böra göras gällande för liknande förening af anledning att densamma meddelar understöd vid dödsfall. Vissa fackförbund, exempelvis Svenska måleri-arbetareförbundet, Svenska murareförbundet, Skandinaviska sadelmakare- och tapetserareförbundet m. fl., meddela nämligen visst belopp i begravningshjälp vid medlemmars dödsfall. I vissa fall erlägga fackförbundsmedlemmarna särskild afgift till begravningshjälpen, men i vissa fall utgår begravningshjälpen ur fackförbundets allmänna kassa. Om icke ofvannämnda undantag göres från lagen, torde dessa fackförbund bringas, ettdera till att inregistrera sig under förevarande lag eller också sluta upp att meddela understöd vid dödsfall. Att inregistrera sig under förevarande lag kunna de gifvetvis ej, hvadan den andra utvägen måste beträdas. Därigenom tillfogas vederbörande medlemmar stor skada, samtidigt som lagstiftaren drifver fackföreningsrörelsen bort från själfhjälpsprincipen.

Visserligen invändes att fackförbund, fackförening eller annan liknande förening för vårdandet af yrkesangelägenheter kan formellt skilja ifrån sig sin begravningskassa samt därefter införa i sina stadgar som villkor för anslutning, att medlem äfven skall tillhöra den inom yrket befintliga begravningskassan, men utom att detta är förenadt med en onödig omgång är det äfven förenadt med en hel hop besvär och kostnader. Som exempel härpå må blott anföras, att i förevarande lagförslag stadgas i 17 §, att styrelseledamot ej må utses för längre tid än två år, och vidare i 37 §, att före den 1 augusti hvarje år skall hållas ordinarie föreningsmamträde. Dessa bestämmelser tvinga med medlemskap i fackförbund förbunden begravningskassa att välja styrelse och hålla sammanträde oftare och å annan tid än fackförbundet, hvilket i allmänhet ej har sammanträde (kongress) oftare än hvar tredje år. Härigenom uppstå, utom andra olägenheter, afsevärdt ökade kostnader för understödsföreningarna i fråga.

Af skäl som af oss utvecklats i reservation under § 1 bör å andra sidan det i propositionen föreslagna undantag utsträckas till alla föreningar som endast syssla med understöd vid arbetslöshet.

På grund af det anförda hemställes, att 98 § 2 mom. måtte få följande lydelse:

2) å förening, som ej meddelar annat understöd än vid arbetslöshet, eller å fackförening, fackförbund eller annan liknande förening för vårdande af yrkesangelägenheter af anledning att densamma meddelar understöd vid arbetslöshet eller dödsfall.»

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af lagen om sjukkassor
den 4 juli 1910.

§ 106.

Herrar *Widén, Söderbergh, Stårner, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken* och *Olsson i See* hafva anført:

»Under hänvisning till hvad vi anført vid 2 § i lagen om understödsföreningar, hafva vi yrkat, att denna § måtte erhålla följande lydelse:

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 9 saml. 31 häft. (Nr 34.)

Oregistrerad sjukkasse må, där *den består af flera än etthundra medlemmar*, ej utfästa eller utbetala högre begrafningshjälp än tvåhundra kronor.

Öfverträdes detta förbud, straffes den, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, med böter från och med fem till och med ettusen kronor.

Fortsättes under tid, då åtal pågår för förseelse som nu är sagd, samma förseelse, skall, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, dömas till de böter, som äro stadgade för sådan förseelse.»

Herrar *Lindhagen* och *Persson i Norrköping* ha under hänvisning till sitt förslag under § 2 yrkat, att denna paragrafs första stycke måtte få följande lydelse:

Oregistrerad sjukkasse må, där *den består af flera än tvåhundra medlemmar*, ej utfästa eller utbetala högre begrafningshjälp än *femhundra* kronor.